

KONKURENTSIAMET

KONSULTATSIOONIDOKUMENT ELERING AS-i GAASI ÜLEKANDE VÕRGUTEENUSE HINDADE LÄHTEHINNAMEETODI KOHTA

SEPTEMBER 2026

Sisukord

1. SEADUSANDLIKUD ALUSED JA RAKENDATAV METOODIKA.....	3
2. VÕRGUETTEVÕTJA ANDMED	5
3. TAUSTAINFO	6
4. LÄHTEHINNAMEETODI VALIK	7
4.1. Kavandatud lähtehinnameetodi hinnang	7
4.2. Kavandatud lähtehinnameetodi võrdlus võimsusega kaalutud kauguse põhise lähtehinnameetodiga	8
4.3. Ülekandesüsteemi skeem koos tehnilise teabega	9
4.4. Gaasi ülekandesüsteemi tehniline läbilaskevõimsus, eeldatav kasutatav läbilaskevõimsus ning gaasi kogus ja gaasivoo suund sisend- ja väljundpunktides	11
4.5. Süsteemisisesse võrgukasutuse võimsuspõhise väljundhinna arvutamisel aluseks võetavad lepingulised võimsused väljundpunktides	11
5. ÜLEKANDETEENUSEGA SEOTUD TULU ANALÜÜS.....	13
5.1. Sihttulu kujunemine koos järelevalvetasuga	19
5.2. Kulude jaotuse hindamine	20
5.3. Tulude jaotuse hindamine.....	21
6. VÕRGUTEENUSE HINNAD, KORDAJAD JA HOOAJATEGURID	22
7. KOOSKÕLASTATAVATE ÜLEKANDETASUDE ERINEVUS VÕRRELDES KEHTIVATE NING JÄRGNEVATEKS TASUPERIOODIDEKS PROGNOOSITUD ÜLEKANDETASUDEGA	25
8. KONSULTEERIMISNÕUDED	27
9. KOKKUVÕTE	28

1. SEADUSANDLIKUD ALUSED JA RAKENDATAV METOODIKA

Konkurentsiamet kooskõlastab maagaasiseaduse (MGS) § 23 lõikes 4 nimetatud võrguteenuse hinnad (MGS § 37 lõige 3 punkt 4). Gaasivõrguga liitumise ning gaasivõrgu kaudu maagaasi (edaspidi gaasi) impordi, ülekande, jaotamise ja müügiga seotud tegevused peavad olema koordineeritud ning vastama objektiivsuse, võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetele, et tagada kindel, usaldusväärne, efektiivne, põhjendatud hinnaga ning keskkonnanõuetele ja tarbijate vajadustele vastav gaasivarustus (MGS § 1 lõige 2).

Võrguettevõtja peab võrguteenuste hinnad ja nende kehtestamise alused esitama Konkurentsiametile kooskõlastamiseks ja Konkurentsiameti nõudel põhjendama hindade moodustumist (MGS § 23 lõige 4).

Võrguteenuste hinnad peavad olema põhjendatud, lähtudes võrgu toimimiseks ja arendamiseks, töö- ja varustuskindluseks, võrgu kaudu jaotatava gaasi mõõtmise ja mõõtmisandmete edastamiseks ja arvestamiseks vajalikest kulutustest ning põhjendatud tulukusest nii, et oleks tagatud tarbija häireteta varustamine gaasiga (MGS § 23 lõige 2).

Võrguteenuste hinnad tuleb kujundada selliselt, et oleks tagatud (MGS § 23 lõige 3):

- 1) vajalike tegevuskulude katmine;
- 2) investeeringud varustuskindluse tagamise ning tegevus- ja arenduskohustuse täitmiseks;
- 2¹) investeeringud elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamiseks;
- 3) keskkonnanõuete täitmine;
- 4) kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmine;
- 5) põhjendatud tulukus ettevõtja investeeritud kapitalilt;
- 6) võrguteenuse hind peab katma võrguteenuse osutamisel kasutatud gaasi ostmise põhjendatud kulud.

MGS § 23 lõike 3 punktis 5 sätestatud põhjendatud tulukuse arvutamise aluseks on ettevõtja investeeritud kapital ja kaalutud keskmise kapitali hind (MGS § 23 lõige 3¹).

Eeltoodust nähtub, et võrguteenuste hinnad peavad põhinema põhjendatud tegevuskuludel ja tulukusel, mistõttu kontrollib Konkurentsiamet võrguteenuste hindade kooskõlastamisel võrguettevõtja hinnakujundust. Kontrollimise õigus ei tähenda, et kontrollimine piirduv vaid sellega, et veendutakse, kas ettevõtja arvutused on matemaatiliselt õiged. Konkurentsiametil on õigus hinnata, kas võrguteenuste hindadesse arvestatud komponendid (võrguteenuse müügikogus, muutuvkulud, tegevuskulud, põhivara kulum ja põhjendatud tulukus) on teenuse osutamisel taotletud mahus vajalikud ja põhjendatud (võrguteenuste hindade kooskõlastamise regulatsiooni eesmärk, MGS § 1 lõige 2).

Süsteemihaldur teeb koostööd Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustiku raames piirkondlikul ja Euroopa Liidu tasandil maagaasituru tõhusaks toimimiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 715/2009 (2024. aasta 13. juunist asendatud määrusega EL 2024/1789) sätestatud nõuete kohaselt (MGS § 16 lõige 2⁴). Süsteemihaldur lähtub gaasi ülekande teenuse osutamise ja gaasi ülekande teenuse eest võetava tasu määramisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EÜ) nr 715/2009 (2024. aasta 13. juunist asendatud määrusega EL 2024/1789) (MGS § 16 lõige 5).

Võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrust (EÜ) nr 715/2009 maagaasi ülekandevõrkudele juurdepääsu tingimuste kohta (2024. aasta 13. juunist asendatud määrusega EL 2024/1789), on koostatud Euroopa Komisjoni määrus (EL) 2017/460 (edaspidi määrus 2017/460), millega kehtestatakse võrgueeskiri gaasi ülekandetasude

ühtlustatud ülesehituse põhimõtete kohta. Määruse 2017/460 eesmärgiks on, et võrgukasutajatele peaks olema arusaadav, milliste kulude alusel ülekandetasud kujunevad, et neid oleks võimalik piisaval määral prognoosida. Seega selleks, et saavutada ja tagada süsteemis mõistlik kulude kajastamise tase ja prognoositavus, peavad ülekandetasud põhinema lähtehinnaametodil.

Eelnevast lähtudes on Konkurentsiamet välja töötanud ja avaldanud oma veebilehel (<http://www.konkurentsiamet.ee>):

- 1) juhendi „Hinna- või järelevalvemenetluse läbiviimiseks vajalike andmete esitamise juhend gaasivõrguettevõtjale“, mis kirjeldab gaasivõrguettevõtjalt nõutavate andmete ja selgituste vajadust ning nende esitusviisi, et Konkurentsiametil oleks võimalik gaasi võrguteenuse hindu kooskõlastada või viia läbi järelevalvet MGS-is sätestatud juhtudel ja korras;
- 2) hinna- või järelevalvemenetluse läbiviimiseks vajalike andmete esitamise vormi MS Exceli tabeli kujul: „Tabelid maagaasi ülekandeteenuste hinna kooskõlastamiseks“ (küsimustik)¹. Küsimustik on välja töötatud lähtuvalt KonkS²-ist, MGS-ist ja määrusest 2017/460 ning peab täidetult sisaldama andmeid, mille alusel on Konkurentsiametil võimalik läbi viia hinna- või järelevalvemenetlust, et kontrollida (MGS § 23 lõige 3) taotletavate või varem kooskõlastatud gaasi võrguteenuse hindade kulupõhisust;
- 3) võrguteenuste hindade arvutamise metoodika „Gaasi ülekandevõrgu võrguteenuste hindade arvutamise metoodika“³ (metoodika), milles on lähtutud MGS §-des 23 ja 23² sätestatud nõuetest ning määrusest 2017/460. Metoodikast juhendatakse gaasi ülekandevõrguettevõtja võrguteenuste hindade kooskõlastamisel (MGS § 23 lõige 4¹ ja 4²).

Ülalmainitud juhendit ja metoodikat rakendatakse Konkurentsiameti regulatsiooni alla kuuluva gaasi ülekandevõrguettevõtja tegevuse analüüsimisel ning hindade kooskõlastamisel. Õiguslikus mõttes on tegemist Konkurentsiameti kaalutlusõiguse ennetava piiritlemisega (regulatsioonimetoodika täpsustamine enne hinnaregulatsiooni rakendumist) ja hinnaregulatsiooni subjekti teavitamisega, mis loob võimaluse tagasisideks ja aitab vältida kõikvõimalikke arusaamatusi juba enne konkreetse hinnaregulatsiooni menetluse algust. Juhend ja metoodika ei ole õigusaktid, vaid Konkurentsiameti kui sõltumatu regulaatori kaalutlusõiguse kasutamist tutvustavad dokumendid, millel on halduseväliselt informatiivne, mitte normatiivne tähendus. Halduseeskirja normid omandavad faktilise välismõju nende kohaldamise tulemusena (Riigikohtu halduskolleeiumi otsus haldusaj nr 3-3-1-81-07).

Metoodika peamiseks eesmärgiks on selgitada ja sisustada MGS-is ning määruses 2017/460 toodud gaasi ülekande võrguteenuste hindade kujundamise ja arvutamise põhimõtted.

Konkurentsiamet teeb kooskõlastamise otsuse 30 päeva jooksul alates nõuetekohase taotluse esitamisest. Töömahuka kooskõlastamistootluse menetlemisel võib Konkurentsiamet seda tähtaega pikendada 60 päevani, teatades tähtaja pikendamisest taotluse esitajale enne esialgse tähtaja möödumist (MGS § 23 lõige 5).

¹ Konkurentsiametil on õigus määrata kaalutlusõiguse alusel menetlustoimingu vorm (haldusmenetluse seadus § 5 lõige 1).

² Konkurentsiseadus – lühend KonkS; vt <https://www.riigiteataja.ee/lyhendid.html>

³ Kinnitati 29.04.2019 Konkurentsiameti peadirektori käskkirjaga nr 1-2/2019-010 ning on avalikustatud Konkurentsiameti veebilehel <http://www.konkurentsiamet.ee>.

Lähtehinnaametodi konsulteerimise kohustuse korral (vähemalt üks kord iga viie aasta järel – määruse 2017/460 artikkel 26 lõige 4 ja artikkel 27 lõige 5) teeb riiklik reguleeriv asutus põhjendatud otsuse kõigis määruse 2017/460 artikli 26 lõikes 1 nimetatud küsimustes viie kuu jooksul pärast lõpliku konsulteerimise lõppemist (määruse 2017/460 artikkel 27 lõige 4).

Võrguteenuste hindade taotluse menetlemise tähtaeg peatub, kui Konkurentsiametile ei ole esitatud tema nõutud teavet, mis on vajalik taotluse kooskõlastamise otsustamiseks (MGS § 23 lõige 5²).

2. VÕRGUETTEVÕTJA ANDMED

Elering AS, registrikood 11022625; asukoht Kadaka tee 42/1, Mustamäe linnaosa, Tallinn, Harju maakond, 12915; elektronposti aadress info@elering.ee

Põhitegevusala elektrienergia müük, lisategevusala elektrienergia ülekanne, enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus, gaasimüük magistraalvõrkude kaudu, gaaskütuste jaotus magistraalvõrkude kaudu, muu mujal liigitamata masinate, seadmete jm materiaalse vara rentimine ja kasutusrent, muud mujal liigitamata äritegevust abistavad tegevused ning muude kasutatud kaupade jaemüük

Majandusaasta 1. jaanuar – 31. detsember

Aktiivkapitali suurus 274 890 000 eurot, omanik Kliimaministeerium (põhitegevusala täitev- ja seadusandlike organite tegevus).

Viimati kooskõlastatud gaasi ülekande võrguteenuse hinnad (edaspidi võrguteenuse kehtivad hinnad) – vt tabel 1, Konkurentsiameti 01.09.2023. a otsus nr 7-3/2023-120.

Tabel 1. Elering AS-i kehtivad võrguteenuse hinnad

	Süsteemisene võrgukasutus		Süsteemidevaheline võrgukasutus	
	Võimsuspõhine sisendhind, €/MWh/päev perioodis	Võimsuspõhine väljundhind, €/MWh/päev perioodis	Võimsuspõhine sisendhind, €/MWh/päev perioodis	Võimsuspõhine väljundhind, €/MWh/päev perioodis
Gaasiaasta (okt-sept)	142,77	Ei rakendata	142,77	142,77
Aasta (jaan-sept) ⁴	106,88	Ei rakendata	106,88	106,88
I kvartal (okt-dets) ⁵	39,48	Ei rakendata	39,48	39,48
II kvartal (jaan-märts)	39,05	Ei rakendata	39,05	39,05
III kvartal (aprill-juuni)	39,05	Ei rakendata	39,05	39,05
IV kvartal (juuli-sept)	39,48	Ei rakendata	39,48	39,48

⁴ Võimsuspõhine sisendhind 142,77 €/MWh/päev aastas / tasuperioodi (aasta 2024) kalendripäevade arv 366 päeva × perioodi 01.01.2024 kuni 30.09.2024 kalendripäevade arv 274 päeva = 106,88 €/MWh/päev gaasiaastas.

⁵ Võimsuspõhine sisendhind 142,77 €/MWh/päev aastas / tasuperioodi (aasta 2024) kalendripäevade arv 366 päeva × I kvartali (okt-dets) kalendripäevade arv 92 päeva × kvartaalne võimsustoote kordaja 1,1 = 39,48 €/MWh/päev kvartalis. Samal viisil on arvutatud ka II, III ja IV kvartali süsteemisese ja süsteemidevahelise võrgukasutuse võimsuspõhised sisendhinnad.

	Süsteemisisene võrgukasutus		Süsteemidevaheline võrgukasutus	
	Võimsuspõhine sisendhind, €/MWh/päev perioodis	Võimsuspõhine väljundhind, €/MWh/päev perioodis	Võimsuspõhine sisendhind, €/MWh/päev perioodis	Võimsuspõhine väljundhind, €/MWh/päev perioodis
Oktoober ⁶	15,12	Ei rakendata	15,12	15,12
November	14,63	Ei rakendata	14,63	14,63
Detsember	15,12	Ei rakendata	15,12	15,12
Jaanuar	15,12	Ei rakendata	15,12	15,12
Veebruar	14,14	Ei rakendata	14,14	14,14
Märts	15,12	Ei rakendata	15,12	15,12
Aprill	14,63	Ei rakendata	14,63	14,63
Mai	15,12	Ei rakendata	15,12	15,12
Juuni	14,63	Ei rakendata	14,63	14,63
Juuli	15,12	Ei rakendata	15,12	15,12
August	15,12	Ei rakendata	15,12	15,12
September	14,63	Ei rakendata	14,63	14,63
Päev ⁷	0,59	7,56	0,59	0,59
Päevasisene ⁸	0,66	7,56	0,66	0,66

3. TAUSTAINFO

02.04.2026 registreeriti Konkurentsiametis Elering AS-i (edaspidi Elering või ettevõtja) taotlus nr 1.1-11/2026/331 süsteemisisese võrgukasutuse võimsuspõhiste väljundhindade **0,48 €/MWh/h päevas** ja **0,48 €/MWh/h päevasiseselt** kooskõlastamiseks. Võrguteenuse teisi hindu ei muudetud.

30.04.2026 saatis Konkurentsiamet ettevõtjale kirja, milles soovitati kaaluda ka alternatiivseid võimalusi mainitud võrguteenuse hindade kehtestamiseks.

22.06.2026, 02.07.2026 ja 06.07.2026 edastas Elering muudetud arvutused süsteemisisese võrgukasutuse võimsuspõhise väljundhinna kooskõlastamiseks ning ülevaate süsteemisisese võrgukasutuse võimsuspõhiste sisendhindade kaudu ajavahemikus 01.04.2025 kuni 31.03.2026 ehk enne 02.04.2026 taotlust saadud tulust.

09.07.2026 registreeriti Konkurentsiametis Eleringi lõplik arvutus süsteemisisese võrgukasutuse võimsuspõhise väljundhinna **170,29 €/MWh/päev aastas** kooskõlastamiseks (edaspidi taotlus). Võrguteenuse teisi hindu ei muudetud.

Järgnevalt on toodud ülevaade Eleringi gaasi ülekande võrguteenuse hindade kujunemise kohta, võttes arvesse taotluses toodud andmeid ning täiendavalt saadud teavet.

⁶ Võimsuspõhine sisendhind 142,77 €/MWh/päev aastas / tasuperioodi (aasta 2024) kalendripäevade arv 366 päeva × oktoobrikuu kalendripäevade arv 31 päeva × kuine võimsustoote kordaja 1,25 = 15,12 €/MWh/päev kuus. Samal viisil on arvatud ka ülejäänud 11 kuu süsteemisisese ja süsteemidevahelise võrgukasutuse võimsuspõhised sisendhinnad.

⁷ Võimsuspõhine sisendhind 142,77 €/MWh/päev aastas / tasuperioodi (aasta 2024) kalendripäevade arv 366 päeva × päevane võimsustoote kordaja 1,5 = 0,59 €/MWh/päev päevas. Võimsuspõhine väljundhind 2766,87 €/MWh/päev aastas / tasuperioodi (aasta 2024) kalendripäevade arv 366 päeva = 7,56 €/MWh/päev päevas.

⁸ Võimsuspõhine sisendhind 142,77 €/MWh/päev aastas / tasuperioodi (aasta 2024) kalendripäevade arv 366 päeva × päevasisene võimsustoote kordaja 1,7 = 0,66 €/MWh/päev päevasiseselt. Võimsuspõhine väljundhind 2766,87 €/MWh/päev aastas / tasuperioodi (aasta 2024) kalendripäevade arv 366 päeva = 7,56 €/MWh/päev päevasiseselt.

4. LÄHTEHINNAMEETODI VALIK

4.1. Kavandatud lähtehinnaametodi hinnang

Lähtehinnaametod on meetod lähtehinna määramiseks ülekandeteenuse müügitulu selle osa alusel, mis peab laekuma võimsuspõhistest ülekandetasudest (määruse 2017/460 artikkel 3 punkt 2). Lähtehinnaametodi kehtestab riiklik reguleeriv asutus (Konkurentsiamet) oma otsusega peale lõplikku konsulteerimist (määruse 2017/460 artikkel 6 lõige 1). Eesti, Läti ja Soome on otsustanud ühise gaasituru (FinEstLat) loomise. Esimese etapina alates 01.01.2020 viidi ellu FinEstLat ühine turupiirkond. Ühine turupiirkond peab olema turuosalistele võimalikult lihtne kasutada ja arusaadav oma ülesehituses. See eeldab koostööd riikide süsteemihaldurite ja regulaatorite vahel kasutatava lähtehinnaametoodika valimisel. Sel eesmärgil viisid Balti riikide ja Soome regulaatorid läbi rahvusvahelise hanke, et tellida uurimistöö pealkirjaga „*Tariff model for the natural gas entry-exit system for the common Baltic-Finnish market*“. Hanke võitjaks ja uurimistöö läbiviijaks oli Baringa Partners LLP (Ühendkuningriik). Uurimistöö esimeses faasis võrreldi postmark, võimsusega kaalutud kauguse põhise (CWD) ja maatriks lähtehinnaametodeid. Võrdluse tulemused on toodud tabelis 2.

Tabel 2. Lähtehinnaametodite võrdlus

Kriteerium	Kaalutus	Hinne (4 palli süsteemis)		
		Postmark	Võimsusega kaalutud kaugus (CWD)	Maatriks
Majanduslik efektiivsus	Lühikeses perspektiivis postmargil madalaimad kulud tarbijatele (kõige kõrgem tarbijate heaolu), sest odavam gaas pääseb alati turule.	3	2	2
Pikaajaline tarbijate heaolu	CWD ja maatriks annavad paremaid stiimuleid gaasivõrgu arendamiseks (laiendamiseks). Väheoluline gaasitarbimise kahanemise tingimustes.	2	3	3
Konkurents gaasiturul	Erinevate tarneallikate võrdne kohtlemine soodustab konkurentsi. Sisendtariffide erinevuse võib domineeriv tarnija ära kasutada erinevate gaasihindade kehtestamisega, mis pärssivad konkurentsi. Madala nõudluse paindlikkuse juures väljundtariffide erinevus ei avalda mõju konkurentsile.	3	2	1
Lihtsus ja arusaadavus	Postmark on kõige lihtsam ja arusaadavam meetod tarbijatele. Maatriks on kõige tömahukam ja keerulisem meetod.	3	2	1
Süsteemihaldurite vahelise ragavoogude minimeerimine	Postmark tekitab suurima rahavoo süsteemihaldurite vahel. Maatriks kõige vähem.	1	2	3
Kokku		12	11	10

Tabelist 2 nähtub, et kõige paremaid tulemusi tarbijatele annab postmark lähtehinnaametod. Baringa Partners LLP leidis uurimistöös, et postmark lähtehinnaametodi sotsiaalne heaolu regioonis on 39 mln € suurem võimsusega kaalutud kauguse põhisest (CWD) lähtehinnaametodist ja 296 mln € suurem maatriks lähtehinnaametodist.

Tavapärase postmark lähtehinnaametodi (kõigis sisendites on sama hind ja kõigis väljundites on sama hind) suurimaks puuduseks on suured ülekandesüsteemihaldurite vahelised rahavood, mida tuleb kompenseerida süsteemihaldurite omavahelise hüvitamise mehhanismi (ITC) kaudu. ITC minimeerimiseks leppisid Eesti, Läti ja Soome kokku järgmises lähtehinnaametodi ühisosas:

- igale riigile arvutatakse eraldi postmark lähtehinnaametodiga sisend-väljundhinnad;
- ühtses gaasiturus osalevate riikide ühenduspunktid kaotatakse (kaasa arvatud Inčukalnsi gaasihoidla);
- ühise gaasiturus sisendpunktide sisendhinnad kohandatakse iga riigi regulaatori poolt ulatuses, et saavutatakse Euroopa Liidu keskmine hind koos standardveaga (alus määruse 2017/460 artikkel 6 lõige 4 punkt c);
- süsteemihaldurite vahelised rahavood (ITC) minimiseeritakse riikide erinevate väljundhindade abil;
- ühtses gaasiturus osalevad riigid kasutavad ühtlustatud võimsustoodete kordajaid ja hooajategureid (alus määruse 2017/460 artikkel 13).

Kavandatud lähtehinnaametodi (postmark meetod koos eespool toodud ühisosa erisustega) hinnang vastavalt määruse 2017/460 artiklile 7:

- postmark lähtehinnaametod on kooskõlas määruse (EÜ) nr 715/2009 artikliga 13, sest sellel meetodil kujundatud võrguteenuse tariifid on läbipaistvad, võtavad arvesse süsteemi terviklikkuse ja selle edasiarendamise vajadust ning peegeldavad tegelikke kulusid. Tariife kohaldatakse mittediskrimineerival viisil.
- postmark lähtehinnaametod võimaldab võrgukasutajatel arvutada piisavalt täpselt prognoositava lähtehinna, kasutades konsultatsioonis avaldatud kulukomponente ja prognoositavaid võimsuse koguseid;
- postmark lähtehinnaametod võimaldab arvesse võtta ülekandeteenuse tegelikke kulusid igas turupiirkonnas osaleval riigil;
- võrdsed piirkonna sisendhinnad ja riigiti võrdsed väljundhinnad tagavad võrgukasutajate võrdse kohtlemise riigiti. Kuna turupiirkonna ühenduspunktidel tariife ei rakendata, siis põhjendamatut ristsubsideerimist ei esine.
- turupiirkonna ühtne võrdne sisendhind väldib mittevajalikke riikidevahelisi ülekandemahtusid, mistõttu on lõppkasutajatele mahurisk minimiseeritud;
- postmark lähtehinnaametod, kus sisendhinnad turupiirkonnas on ühtlustatud, ei moonuta piiriülest gaasi kaubandust.

THEMA Consulting Group'i koostatud ja 03.11.2025 valminud analüüsist „*Gas transmission tariff design for the Estonian domestic exit tariff*“ (edaspidi süsteemisisese väljundhinna arvutamise analüüs) selgub samuti, et Eestis on põhjendatud kasutada postmark lähtehinnaametodit, sest see tagab lähtehinna kujunemisel läbipaistvuse, kulupõhisuse ja võrdse kohtlemise ning võimaldab vältida lõppkasutajatele märkimisväärset mahuriski (vt põhjalikumalt analüüsi ärisaladuseta inglisekeelsest kokkuvõttest – konsultatsioonidokumendi lisa 1).

4.2. Kavandatud lähtehinnaametodi võrdlus võimsusega kaalutud kauguse põhise lähtehinnaametodiga

Määruse 2017/460 artikkel 26 näeb konsulteerimisel ette, et kui kavandatud lähtehinnaametod erineb võimsusega kaalutud kauguse lähtehinnaametodist, siis tuleb läbi viia kõnealuste meetodite võrdlus (metoodika punkt 6). Võimsusega kaalutud kaugusel põhinevas lähtehinnaametodis võetakse arvesse järgmist (metoodika punkt 6.1):

- a) ülekandeteenuste tuluosa, mis tuleb koguda võimsuspõhistest ülekandetasudest;
- b) eeldatav lepinguline võimsus igas sisendpunktis või sisendpunktide klastris ja igas väljundpunktis või väljundpunktide klastris;
- c) kui sisend- ja väljundpunktid saab ühendada asjakohasesse voolustsenaariumi, siis lühim vahekaugus piki voolurada sisendpunkti või sisendpunktide klastri ja väljundpunkti või väljundpunktide klastri vahel;
- d) sisend- ja väljundpunktide kombinatsioonid, kui mõni sisend- või väljundpunkt sobib voolustsenaariumi;
- e) sisendi-väljundi tulujaotus peab olema 50:50.

Kui sisend- või väljundpunkte ei saa ühendada voolustsenaariumi, siis neid sisend- ja väljundpunkte arvesse ei võeta (metoodika punkt 6.1).

Konkurentsiamet, lähtunud eeltoodust ning asjaolust, et alates 2023. aasta algusest ei ole Eleringil ühtegi sisendpunkti, kust saadakse ülekandeteenuste tulu, siis seetõttu ei ole ettevõtjal sisendpunkte, mida ühendada voolustsenaariumi. Värska ja Narva piiripunktides (võrguühenduspunktid Venemaaga) on kaubandus keelatud Vabariigi Valitsuse 29.09.2022 määruse nr 93⁹ alusel ning Paldiski LNG ühenduse kasutamine on ebatõenäoline. Seepärast ei ole võimalik läbi viia süsteemisisese võrgukasutuse võimsuspõhise **sisendhinna lähtehinna meetodite** võrdlust võimsusega kaalutud kauguse lähtehinna meetodist erinevaks kavandatud lähtehinna meetodi (postmark lähtehinna meetod) ja eelmainitud kaugusepõhise lähtehinna meetodi vahel.

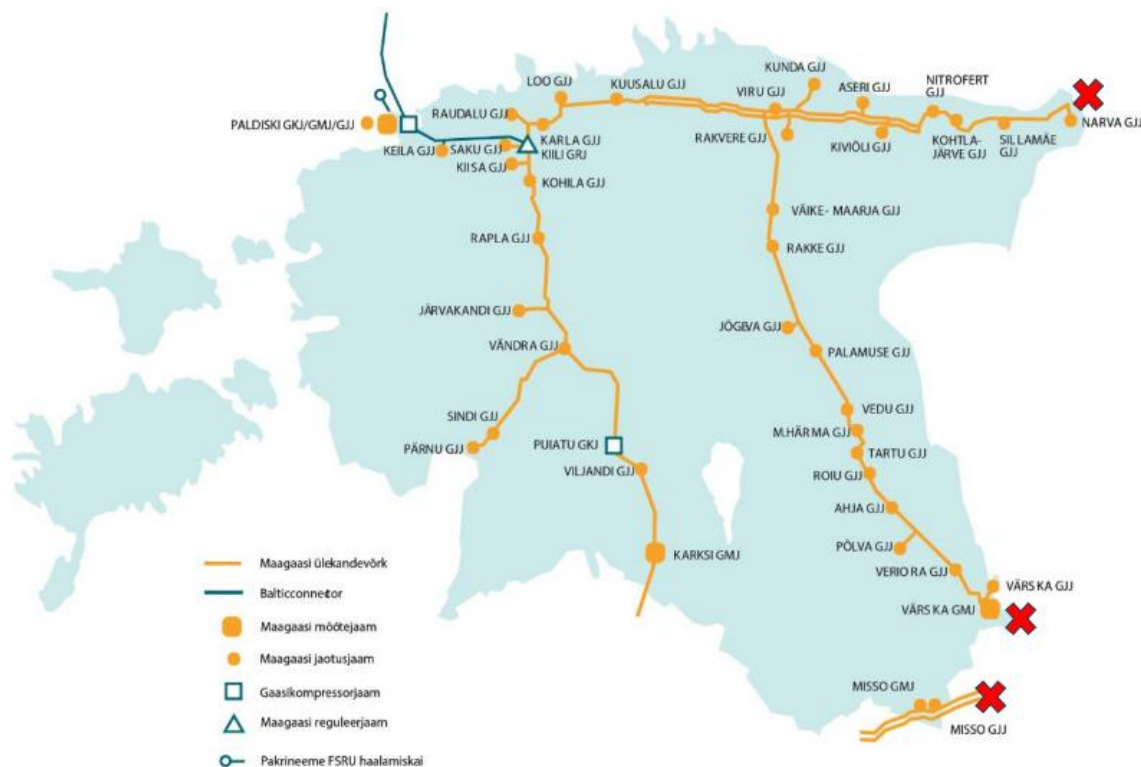
Süsteemisisese võrgukasutuse võimsuspõhise **väljundhinna lähtehinna meetodite** kohta on koostatud meetodite võrdlus süsteemisisese väljundhinna arvutamise analüüsis. Tehtud võrdlus näitab (otsetõlge), et *mõlemad meetodid vastavad tariifivõrgueeskirja (NC TAR) artiklis 7 sätestatud nõuetele. Postmargimeetodika on mõnevõrra läbipaistvam, samas kui CWD-metoodika võib olla kulupõhisem juhul, kui arvesse võtta tulevaste investeeringute jaoks vajalikke hinnasignaale. Eesti konteksti arvestades tekitab CWD-metoodika rakendamine siiski mitmeid probleeme. Esiteks on hiljutine Venemaa-suunaliste ühenduste sulgemine gaasivõrgu struktuuri oluliselt ja järsult muutnud. Võrgu harud, mida varem kasutati gaasi transiidiks läbi Eesti, on nüüd muutunud sisuliselt tupikharudeks. See tähendab, et Venemaa endiste sisendpunktide läheduses asuvad tarbijad paiknevad nüüd aktiivsetest sisendpunktidest kaugel. Kui tariifid kujundatakse selle alusel, peaksid Venemaa piiri lähedal asuvad kliendid maksma oluliselt kõrgemaid tariife, kuigi nad ei ole ise seda olukorda põhjustanud. Teiseks ei teenindata Misso väljumispunkti Eleringi võrgu sisendpunktidest, mistõttu on keeruline määrata sellele punktile sellist CWD-tariifi, mis kajastaks sisuliselt ja õiglaselt kasutatava võrgu kaugust. Kokkuvõttes võib eeldada, et kavandatav postmargimeetodikal põhinev tellitud võimsuse tariif kõrvaldab mitmed praeguse tariifikorralduse olulisemad puudused ning vastab NC TAR nõuetele.*

4.3. Ülekandesüsteemi skeem koos tehnilise teabega

Tasuperioodil on Eleringi omanduses ja gaasi ülekande teenuse osutamiseks opereerimisel Eesti gaasi ülekandevõrk, mis koosneb 976,4 km torustikust, millest 38,5 km on Balticconnector meretorustik (vt detailsemalt tabel 3), 4 gaasimõõtejaamast, kus toimub ülekandevõrku siseneva gaasi koguste mõõtmine ja gaasi kvaliteedi määramine, 37 gaasijaotusjaamast (GJJ), kus toimub ülekandevõrgust väljuva gaasi rõhu redutseerimine, koguste mõõtmine, lõhnastamine ja kokkulepitud tarbimisrežiimi tagamine ning

⁹ Kehtestatud Vabariigi Valitsuse poolt rahvusvahelise sanktsiooni seaduse § 27 lõike 1 alusel, määruse nimetus „Vabariigi Valitsuse sanktsiooni kehtestamine maagaasi ja veeldatud maagaasi ostu keeluks seoses Venemaa Föderatsiooni agressiooniga Ukrainas, mida toetab Valgevene Vabariik“.

1 gaasireguleerjaamast (Kiili GRJ), mis võimaldab ülekandevõrgu osasid juhtida erinevatel töörihkudel (vt joonis 1). Samuti toimub Kiili GRJ-s gaasikoguste mõõtmine, kuid Kiili GRJ ei liigitu otseselt gaasimõõtejaama alla. 2022. aasta lõpus valmis ka võrguühendus võimaliku LNG ujuvterminali ühendamiseks ülekandevõrguga. Värskas GMJ on suletud ning gaasi kaubandust ei toimu, küll aga jaam analüüsib gaasi kvaliteeti Eestis oleva toruliini lõpus. Misso jaamade gaasi kvaliteedi määramine toimub Läti GMJ-s, kust gaas voolab Missosse.

Joonis 1. Eesti gaasi ülekandevõrk

Tabel 3. Eesti gaasi ülekandevõrgu gaasitorustike andmed

Gaasitorustik	Ehitusaasta	Pikkus, km	Läbimõõt (DN), mm	Maksimaalne töörihk (MOP), bar
Vireši - Tallinn	1991/92	202,6	700	46,0
Vändra - Pärnu	2005/06	50,2	250	54,0
Tallinn - Jõhvi I	1951/53	97,5	200	30,0
Tallinn - Jõhvi II	1962/68	148,3	500	30,0
Jõhvi - Narva	1955	46,1	350/400	30,0
Irboska - Värskas GMJ	1975	10,1	500	45,0
Värskas GMJ - Tartu	1975	75,8	500	45,0
Tartu - Rakvere	1979	132,8	500	45,0
Irboska - Inčukalns*	1984	21,3	700	-
Valdai - Pihkva - Riia	1972	21,3	700	48,0
Kiili - Paldiski (Balticconnector)	2019	53,7	700	54,0
Balticconnector'i meretorustik	2019	38,5	500	80,0
Paldiski LNG ühenduse maismaatorustik koos haalamiskail paikneva gaasitorustikuga	2022	0,5	500	80,0
Paldiski LNG ühenduse meretorustik	2022	0,8	500	80,0
Harutorustikud	1951/2013	76,9	-	-
Kokku		976,4		

* Irboska - Inčukalnsi torustik on Luhamaa ja Läti poolt suletud ning ei varusta süsteemi gaasiga

Kompressorjaamade andmed on järgmised:

Paldiski kompressorjaam:

- kompressorjaama tarbitav võimsus *ca* 6-10 MW
- kompressorjaama gaasi ülekandevõimsus 81,2 GWh/päevas.

Puiatu kompressorjaam:

- kompressorjaama tarbitav võimsus *ca* 6-10 MW
- kompressorjaama ülekandevõimsus 105 GWh/päevas.

4.4. Gaasi ülekandesüsteemi tehniline läbilaskevõimsus, eeldatav kasutatav läbilaskevõimsus ning gaasi kogus ja gaasivoo suund sisend- ja väljundpunktides

Eesti gaasi ülekandesüsteemi tehniline läbilaskevõimsus, eeldatav kasutatav läbilaskevõimsus ning gaasi kogus ja gaasivoo suund on toodud tabelis 4.

Tabel 4. Eesti gaasi ülekandesüsteemi võimsused, gaasi kogus ja gaasivoo suund sisend- ja väljundpunktides

Sisend- ja/või väljundpunkt	Piiripunkt / ühenduspunkt	Tehniline läbilaskevõime ¹⁰ , GWh/päevas	Eeldatav kasutatav läbilaskevõimsus, GWh/päevas	Gaasi kogus, GWh aastas	Gaasi liikumise suund
Karksi	Ühenduspunkt	112,5	71,3	2 776,3	Eestist Lätti
			81,4	9 076,4	Lätist Eestisse
Paldiski	Ühenduspunkt	81,2	71,9	6 270,5	Eestist Soome
			76,1	3 847,0	Soomest Eestisse
Paldiski LNG ühendus	Piiripunkt	113,0	0,0	0,0	Eestist Eestisse
KOKKU		306,7	81,4	12 923,4	Eestist, Lätist ja Soomest Eestisse
				9 046,8	Läbi Eesti Lätti ja Soome
				3 876,7	Eestisse jääv gaas

Eesti gaasi ülekandesüsteemi tehniline läbilaskevõime kokku on 306,7 GWh/päevas (eeldusel, et Paldiski LNG ühendusega on liidetud regasifitseerimise võimekusega ujuterminal). Balticconnector'i kaudu võib gaasivoog liikuda nii Soomest Eestisse või Lätti (Eestit läbiv) kui ka vastupidi. Torustike läbilaskevõimest maksimaalselt kasutatavaks võimsuseks (eeldatav kasutatav läbilaskevõimsus) on arvestatud ajavahemikus 01.04.2025 kuni 31.03.2026 ehk enne 02.04.2026 taotlust 12 kuu jooksul tegelikult ühes tunnis maksimaalselt kasutatud võimsuse alusel arvutatud päevavõimsus (perioodi maksimaalne tunnivõimsus × 24 tundi). Eesti gaasi ülekandevõrku siseneva ning võrgust väljuva gaasi kogused ja liikumissuunad kajastavad samuti ajavahemikus 01.04.2025 kuni 31.03.2026 ehk enne 02.04.2026 taotlust 12 kuu jooksul tegelikult kujunenud olukorda.

4.5. Süsteemisise võrgukasutuse võimsuspõhise väljundhinna arvutamisel aluseks võetavad lepingulised võimsused väljundpunktides

Võrgukasutuse lepingulistele võimsustele hinnangu andmine on oluline, kuna üldjuhul on need aluseks lähtehindade arvutamisel. Lähtehind saadakse, kui võrgukasutuse võimaldamiseks ehk gaasi ülekandeteenuse osutamiseks vajalike põhjendatud kulude ja tulukuse summa ehk

¹⁰ Tehniline läbilaskevõime on torustike arvutuslik läbilaskevõime maksimaalsetel rõhkudel sisendpunktides, mida torustike tehniline seisukord võimaldab rakendada.

ülekandevõimsusega seotud tulu jagatakse võrgukasutuse eeldatava lepingulise võimsusega (metoodika punkt 5.7). Samas võivad lähtehinnad kujuneda ka muude põhjendatud parameetrite alusel.

Võrguteenuse hinna arvutamisel võetakse aluseks viimase kolme kalendriaasta aritmeetiline keskmine müügikogus. Vajaduse korral teostatakse müügikoguse leidmiseks täiendav analüüs (MGS § 23² lõige 1). MGS ei määratle millistes ühikutes ja kuidas peaks müügikogust (ja hindu) arvestama (võimsuspõhine või kaubapõhine müügikogus ja hind). Määruse 2017/460 artikkel 4 sätestab, et üldjuhul kasutatakse võimsuspõhiseid ülekandevõimsusi, erandkorras võib riikliku reguleeriva asutuse heakskiidul koguda osa ülekandevõimsuse tulust kaubapõhiste ülekandevõimsusena kui on täidetud järgmised tingimused (metoodika punkt 7.2):

- tasu kogutakse selleks, et katta kulud, mis on peamiselt tingitud gaasi kogusest;
- tasu arvutatakse eeldatavate või varasemate gaasi koguste või mõlema järgi ja tasu kehtestatakse nii, et see on ühesugune kõikides sisend- ja väljundpunktides.

Metoodika võimaldab kasutada nii võimsuspõhist müügikogust [MWh/päev aastas] kui ka kaubapõhist müügikogust [MWh aastasel perioodil] (metoodika punkt 7.3). Müügikogus prognoositakse alljärgnevate komponentide lõikes (metoodika punkt 7.4):

- süsteemisisese võrgukasutuse ülekandevõimsus [MWh/päev aastas] ja/või kaubapõhine kogus MWh aastas (tasakaalus võrgu puhul sisendkogus võrdub väljundkogusega);
- süsteemidevahelise võrgukasutuse ülekandevõimsus [MWh/päev aastas] ja/või kaubapõhine kogus MWh aastas (tasakaalus võrgu puhul sisendkogus võrdub väljundkogusega).

Eleringi süsteemisisese võrgukasutuse võimsuspõhise väljundhinna arvutamisel aluseks võetavate väljundpunktide lepinguline võimsus (kokku 147 365 MWh/päev aastas)

Elering arvestab tasuperioodiks¹¹ süsteemisisese võrgukasutuse võimsuspõhise väljundhinna arvutamisel väljundpunktide lepingulisteks võimsusteks kokku (edaspidi võrgukasutusvõimsus) 147 365 MWh/päev aastas. Nimetatud võimsuse aluseks on ettevõtja ja võrguteenuse kasutajate vahel kokku lepitud maksimaalsed võrgukasutusvõimsused. Süsteemisisese väljundhinna arvutamise analüüsist selgub (otsetõlge), et *Elering on lepinguliselt kohustatud võimaldama igale kliendile juurdepääsu tema lepingus sätestatud võimsusele. Nendel lepingutel puudub lõpptähtaeg ning Eleringil ei ole võimalik neid ühepoolseti lõpetada. Ka kliendid, kelle tellitud võimsus on väiksem kui nende lepinguline võimsus, oleksid õigustatud kasutama lepingus määratud võimsust. Seetõttu ei saa Elering praktikas vähendada võimsust võrgus allapoole lepingus sätestatud taset. Kuna Elering on lepinguliselt kohustatud hoidma alles lepingus sätestatud võimsuse, on see võimsus gaasivõrgu peamine kulusid mõjutav tegur. Võrgu ülalpidamise kulud sõltuvad eelkõige säilitatavast ülekandevõimsusest, mitte tarbitud gaasi kogusest. Tariifide suurem kulupõhisus annaks klientidele paremad stiimulid oma liitumisvõimsuse taseme ajakohastamiseks ning parandaks seeläbi süsteemi pikaajalist tõhusust. Praeguse süsteemi korral maksavad väljumisvõimsuse eest vaid aeg-ajalt [võrguteenust] kasutavad kliendid märkimisväärselt vähem kui kliendid, kes kasutavad suurt osa oma väljumisvõimsusest, kuigi nende teenindamise kulud on sarnased. Selle tulemusena subsideerivad [võrguteenuse] aktiivsemad kasutajad*

¹¹ Tasuperiood on ajavahemik, mille jooksul kohaldatakse teatavat lähtehinnataset ning mille miinimumkestus on üks aasta ja maksimumkestus reguleerimisperioodi pikkus (määruse 2017/460 artikkel 3 punkt 23). Konsultatsioonidokumendis käsitleb Konkurentsiamet tasuperioodina 2027. aastat, milleks kooskõlastatavad võrguteenuse hinnad võivad kehtida kuni reguleerimisperioodi lõpuni ehk 2031. aasta lõpuni, juhul kui ettevõtja ei taotle hindade muutust varem. Reguleerimisperiood on ajavahemik, mille kohta kehtestatakse lubatud või sihttulu üldnormid vastavalt direktiivi 2009/73/EÜ artikli 41 lõike 6 punktile a (määruse 2017/460 artikkel 3 punkt 5).

kaudselt [võrguteenuse] juhuslikke kasutajaid. Kui tariifisüsteemi ei muudeta, puudub [võrguteenuse] juhuslikul kasutajal, kelle jaoks [võrgu]ühenduse väärtus [võrguühenduse eest makstav tasu] on väiksem kui selle teenindamise kulu, stiimul vähendada oma lepingujärgset väljumisvõimsust. See on ebatõhus ning toob kaasa olukorra, kus kliendid säilitavad majanduslikult põhjendamatuid ülekandevõrgu ühendusi. Seetõttu peab Elering põhjendatuks arvestada tasuperioodi võrgukasutusvõimsus ettevõtja ja võrguteenuse kasutajate vahel kokku lepitud maksimaalsete võrgukasutusvõimsuste alusel, mis annab kokku 147 365 MWh/päev aastas.

5. ÜLEKANDETEENUSEGA SEOTUD TULU ANALÜÜS

Gaasiettevõtja peab raamatupidamise sise-eeskirjas kehtestama põhimõtted, mille kohaselt peetakse arvestust gaasi ülekande, jaotamise, müügi ja nende tegevustega mitteseotud tegevusalade kohta nii, nagu oleksid kohustatud seda tegema nendel tegevusaladel eraldi tegutsevad ettevõtjad (MGS § 8 lõige 2). Gaasiettevõtja peab kehtestama oma raamatupidamiseeskirjad varade ja kohustuste ning tulude ja kulude jaotamise osas, mida järgitakse MGS § 8 lõikes 2 nimetatud tegevusalade arvestuses (MGS § 8 lõige 2²).

Hinnamenetluses jaotab Konkurentsiamet ülekandeteenusega seotud sihttulu komponendid järgmiselt (eristades süsteemisiseid ja süsteemidevahelisi ülekande komponente) (metoodika punkt 5.2.):

- 1) muutuvkulud;
- 2) tegevuskulud;
- 3) põhivara kulum;
- 4) põhjendatud tulukus.

Muutuvkulud on seotud selliste teenuste või kaupade kasutamisega, mis on otseselt seotud gaasi võrguteenuse müügikogusega (näiteks võrgu käitamise gaasikogus, rõhu regulaatorites (alandajates) gaasi soojendamiseks vajalik elektri- või gaasienergia kulu ning kompressorite käitamise kulu jms) (metoodika punkt 9.2). Muutuvkulud saadakse vajalike teenuste või kaupade soetamise põhjendatud hindade korrutamisel teenuse või kauba ostukogusega (metoodika punkt 9.3). Muutuvkulud võivad sisaldada mittekontrollitavaid kulusid (metoodika punkt 8.2). Mittekontrollitavaid hindu ja kulusid ei mõjutata ettevõtja majandustegevuse kaudu, vaid sõltuvad täielikult ettevõtjavälistest teguritest (näiteks administratiivselt reguleeritavad teenuste tasud) (metoodika punkt 8.1). Juhul, kui mittekontrollitavad kulud on põhjendatud (tõendatud), rakendatakse nende suhtes täielikku hindades kajastamise printsiipi (metoodika punkt 8.3). Süsteemihalduri puhul arvestatakse spetsiifilisi tulusid ja kulusid: näiteks süsteemihaldurite vaheliste transiidivoogude kompensatsiooni mehhanismi (ITC) tulusid ja kulusid, vastukaubanduse tulusid ja kulusid jne. Nimetatud kulude ja tulude arvestus on järjepidev (metoodika punkt 8.4).

Tegevuskulud on kulud, mis ei sisalda muutuv- ja finantskulusid ning põhivara kulumit. Tegevuskulud ei ole otseselt seotud müügikogusega ning ettevõtja saab nimetatud kulusid mõjutada oma efektiivsema majandustegevuse kaudu (v.a mittekontrollitavad tegevuskulud). Tegevuskulude hulka arvestatakse ettevõtja poolt teostatud gaasivõrgu hooldus- ja remondikulud, sisseostetavad tööd ja teenused, müügikulud, transpordikulud, rendikulud, infotehnoloogilised kulud, bürookulud, tööjõukulud, mittekontrollitavad kulud (riigilõiv, maamaks, riiklikult kehtestatud infrastruktuuri talumise tasu) (metoodika punkt 10.2).

Hinda lülitatavad kulud peavad olema põhjendatud, lähtuma kuluefektiivsusest ning võimaldama ettevõtjale seadusega sätestatud ülesannete täitmise. Põhjendatud tegevuskulude hindamisel lähtutakse alljärgnevatest printsiipidest (MGS § 23² lõige 3):

- 1) kulude dünaamika jälgimine ajas ning selle võrdlus tarbijahinnaindeksi (THI) dünaamikaga;
- 2) erinevate kulukomponentide põhjendatuse süvaanalüüs (sealhulgas eksperthinnangud);
- 3) ettevõtja kulude ning nende põhjal arvutatud statistiliste näitajate võrdlemine teiste sarnaste ettevõtjate kuludega.

Kulude dünaamika jälgimine ajas tähendab aastate lõikes ettevõtja tegevuskulude muutuse võrdlemist THI-ga. Üldjuhul ei tohi monopoolses seisus oleva ettevõtja tegevuskulud kasvada enam kui kasvavad vabaturuteenuseid osutavate ettevõtjate kulud, mis kokkuvõtvalt väljenduvad THI kasvus. Regulaatiivses tegevuses võtab Konkurentsiamet THI rakendamisel arvesse ka MGS § 23² lõikes 3 sätestatud kohustust lähtuda hinda lülitatavate kulude puhul kuluefektiivsusest. THI varasemate aastate väärtused võetakse Statistikaameti veebilehelt www.stat.ee ning jooksva aasta väärtus võetakse Rahandusministeeriumi majandusprognoosist, mis on avaldatud veebilehel www.fin.ee (metoodika punkt 10.3).

Kulukomponentide põhjendatuse süvaanalüüsi teostamiseks peab ettevõtja esitama tegevuskulude detailse jaotuse kolme viimase majandusaasta lõikes ning prognoosi tasuperioodiks. Lisaks peab ettevõtja põhjendama taotletavate tegevuskulude vajadust, muutust ja kuluefektiivsust peamiselt alljärgnevatest põhimõtetest lähtudes (metoodika punkt 10.4):

- kulud peavad olema eelnevatel perioodidel reaalselt tehtud (tõestuseks arved, lepingud, makstud palgad jms);
- kulud peavad olema otseselt seotud võrguteenuse osutamisega (vajadusel kulude jaotamine erinevate tegevuste vahel);
- kulud peavad olema vajalikud võrguteenuse osutamiseks (tõestuseks ettevõtja selgitused, kuidas kulu muutis tarbijale osutatud teenust, näiteks võrguteenuse kvaliteeti);
- kulud on tehtud kõige efektiivsemal viisil (tõestuseks hinnapakumiste küsimise dokumendid ja vastused nendele).

Tegevuskulude põhjendatuse hindamisel on Konkurentsiametil õigus kaasata vajadusel eksperte (metoodika punkt 10.4).

Ettevõtja kulude ning nende põhjal arvutatud statistiliste näitajate võrdlemine teiste sarnaste ettevõtjate kuludega pole ülekandesüsteemihalduri puhul riigisiselt võimalik, kuna Eestis on ainult üks ülekandesüsteem. Rahvusvaheline võrdlemine ei pruugi olla mõistlik, kuna erinevate riikide ülekandesüsteemihaldurid tegutsevad erinevas majanduskeskkonnas (metoodika punkt 10.5).

Hinda ei lülitata järgmisi kuluartikleid (MGS § 23² lõige 2):

- 1) ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu;
- 2) sponsorlust, kingitusi ja annetusi;
- 3) põhitegevusega mitteseotud kulusid;
- 4) õigusaktide alusel ettevõtjale määratud trahve ja viiviseid;
- 5) finantskulusid;
- 6) dividendide tulumaksukulu;
- 7) muid kulusid, mis ei ole vajalikud ettevõtjale seadusega pandud kohustuste täitmiseks.

Põhivara kulum (kapitalikulu) on teenuse hinda lülitatav kulu, mis on seotud soetatud põhivara (v.a maa) amortiseeritava osa kandmisega kulusse põhivara kasuliku tehnilise eluea jooksul (metoodika punkt 2.16). Põhivara kulumise eesmärk on põhivara soetamiseks tehtud

kulutuste tagasiteenimine võrguteenuse hinna kaudu põhivara kasuliku tehnilise eluea¹² jooksul (metoodika punkt 11.3). Põhivara kulumi arvutamisel lähtutakse võrguteenuse osutamiseks vajaliku põhivara väärtusest ning kuluminormist, mis vastab põhivara kasulikule tehnilisele elueale (MGS § 23² lõige 9). Kuluminorm on vara kasuliku tehnilise eluea pöördväärtus. Erinevatel põhivaradel võib olla erinev kasulik tehniline eluiga ja seega ka kuluminorm. Põhivara kasuliku tehnilise eluea põhjendamisel kontrollib Konkurentsiamet järgmisi asjaolusid (metoodika punkt 11.4):

- a) põhivara eeldatav kasutamise aeg;
- b) põhivara oodatav füüsiline kulumine;
- c) põhivara tehniline või moraalne vananemine.

Põhivara kulumi arvestuses rakendatakse lineaarset meetodit (metoodika punkt 11.5). Põhivara kulum arvutatakse võrguteenuse osutamiseks vajaliku põhivara soetusmaksumuse ja põhivara kasulikule elueale vastava kuluminormi alusel (metoodika punkt 11.6). Jooksva kalendriaastal investeeritud põhivara võetakse selle aasta põhivara kulumi arvestusse nii, et investeeritud vara soetusmaksumus korrutatakse koefitsiendiga 0,5. Järgnevatel aastatel põhivara kulumi arvestuses arvestatakse kogu soetusmaksumusega. Jooksva aastal arvestusest eemaldatud reguleeritava põhivara (müük, likvideerimine, mahakandmine) võetakse selle aasta põhivara kulumi arvestusse nii, et eemaldatud põhivarade soetusmaksumus korrutatakse koefitsiendiga 0,5 (metoodika punkt 11.7).

Põhjendatud tulukus on ärikasum, mis arvutatakse reguleeritava vara väärtuse ja kaalutud keskmise kapitali hinna korrutisena (metoodika punkt 2.18). MGS § 23 lõike 3 punktis 5 sätestatud põhjendatud tulukuse arvutamise aluseks on ettevõtja investeeritud kapital ja kaalutud keskmise kapitali hind (MGS § 23 lõige 3¹). Põhjendatud tulukuse arvutamine toimub põhimõttel, et võrguteenuse osutamiseks vajaliku põhivara väärtus, millele on liidetud käibekapitali suurus, korrutatakse kaalutud keskmise kapitali hinnaga (MGS § 23² lõige 7). MGS § 23² lõikes 7 nimetatud käibekapitali suurus on viis protsenti viimase kolme kalendriaasta käibe aritmeetilisest keskmisest. Vajaduse korral teostatakse käibekapitali suuruse leidmiseks täiendav analüüs (MGS § 23² lõige 8). Kaalutud keskmise kapitali hinna ehk WACC-i leidmiseks on Konkurentsiamet välja töötanud juhendmaterjali nimetusega „Juhend kaalutud keskmise kapitali hinna arvutamiseks“, mis kinnitati 18.06.2025 Konkurentsiameti peadirektori käskkirjaga nr 1-2/2025-015. Juhend, milles on toodud kaalutud keskmised kapitali hinnad elektri-, soojuse-, gaasi-, vee- ja universaalse postiteenuse ettevõtjatele, on avalikustatud Konkurentsiameti veebilehel <http://www.konkurentsiamet.ee>. Juhendi punktis 5 on tabelis 8 kajastatud **kaalutud keskmine kapitali hind (WACC) gaasi põhivõrguettevõtjale 5,55%**. Nimetatud WACC-i näitajat rakendab Konkurentsiamet alates 01.07.2025.

Sihttulu on eeldatavate ülekandeteenuste ja ülekandega mitteseotud teenuste eest saadava tulu summa, mida ülekandesüsteemihaldur saab aastasel reguleerimisperioodil hinnalaega reguleerimiskorra alusel. Ülekandeteenusega seotud tulud koosnevad sarnaste ühenduspunktide rühmade (süsteemisisesed sisendpunktid ja väljundpunktid, süsteemidevahelised sisend-väljundpunktid) võimsuse ja/või kauba ülekandmise tulust. Ülekandeteenusega mitteseotud tulud on tulud, mida ülekandesüsteemihaldur saab jaotusteenuse osutamisest ja muudest osutatavatest ülekandega mitteseotud teenustest (võimalikud tulud on näiteks enampakkumistest saadud täiendav tulu, alakasutustasu tulu, andmevahetusplatvormi käitamise ja päritolutunnistuste väljastamise tulud jms) (metoodika punkt 3).

¹² Põhivara kasulik tehniline eluiga on periood, mille jooksul ettevõtja poolt vara tõenäoliselt kasutatakse ning mis võtab arvesse põhivara oodatavat füüsilist (tehnilist) kulumist ning IT-ga seotud põhivara puhul ka moraalset vananemist (metoodika punkt 2.15).

Määruse 2017/460 kohaselt arvutatakse süsteemihalduri sihttulu alljärgneva valemiga¹³ (metoodika punkt 5.3):

$$R_S = R_{S-ük} + R_{ms} = Revenue_{cap}^{intra} + Revenue_{cap}^{cross} + R_{ms}$$

kus:

- R_S - süsteemihalduri sihttulu;
- $R_{S-ük}$ - ülekandeteenusega seotud tulu;
- $Revenue_{cap}^{intra}$ - tulu, mis saadakse võimsustasudest, mida kogutakse süsteemisisese võrgukasutuse eest;
- $Revenue_{cap}^{cross}$ - tulu, mis saadakse võimsustasudest, mida kogutakse süsteemidevahelise võrgukasutuse eest;
- R_{ms} - ülekandeteenusega mitteseotud tulu.

Süsteemisisese ja süsteemidevahelise võrgukasutuse ülekandeteenustega seotud tulud määratletakse alljärgnevate valemite alusel (metoodika punkt 5.4):

$$Revenue_{cap}^{intra} = MK_{cap}^{intra} + TK_{cap}^{intra} + PK_{cap}^{intra} + PT_{cap}^{intra}$$

$$Revenue_{cap}^{cross} = MK_{cap}^{cross} + TK_{cap}^{cross} + PK_{cap}^{cross} + PT_{cap}^{cross}$$

kus:

- MK - süsteemisisese (intra) ja süsteemidevahelise (cross) võrgukasutuste võimsuspõhiste (cap) teenuste muutuvkulud;
- TK - süsteemisisese (intra) ja süsteemidevahelise (cross) võrgukasutuste võimsuspõhiste (cap) teenuste tegevuskulud;
- PK - süsteemisisese (intra) ja süsteemidevahelise (cross) võrgukasutuste võimsuspõhiste (cap) teenuste põhivara kulum;
- PT - süsteemisisese (intra) ja süsteemidevahelise (cross) võrgukasutuste võimsuspõhiste (cap) teenuste põhjendatud tulukus.

Seega sihttulu määratletakse põhjendatud kulude ning põhjendatud tulukuse summana (*ex-ante* regulatsioon), millele lisatakse eelneva perioodi ülekandeteenusega mitteseotud tulud (*ex-post* regulatsioon) (metoodika punkt 3).

Teiselt poolt kogutakse süsteemihalduri sihttulu (R_S) alljärgnevas valemis toodud teenuste müügist (metoodika punkt 5.6):

$$R_S = R_{sisend}^{intra} + R_{väljund}^{intra} + R_{sisend}^{cross} + R_{väljund}^{cross} + R_{ms}$$

¹³ Kuna Elering AS ei soovi rakendada kaubapõhiseid ülekandetasusid, siis toodud valem ning kõik teised edaspidi toodud valemid ei sisalda valemite lihtsustamise eesmärgil kaubapõhiste ülekandetasudega seotud komponente.

kus:

R_S	- süsteemihalduri sihttulu;
$R_{sisend}^{intra} = R_{sisend-cap}^{intra} + R_{sisend-comm}^{intra}$	- süsteemisisese võrgukasutuse sisendpunktide võimsuse (cap) ülekandmise tulu summa;
$R_{väljund}^{intra} = R_{väljund-cap}^{intra} + R_{väljund-comm}^{intra}$	- süsteemisisese võrgukasutuse väljundpunktide võimsuse (cap) ülekandmise tulu summa;
$R_{sisend}^{cross} = R_{sisend-cap}^{cross} + R_{sisend-comm}^{cross}$	- süsteemidevahelise võrgukasutuse sisendpunktide võimsuse (cap) ülekandmise tulu summa;
$R_{väljund}^{cross} = R_{väljund-cap}^{cross} + R_{väljund-comm}^{cross}$	- süsteemidevahelise võrgukasutuse väljundpunktide võimsuse (cap) ülekandmise tulu summa.
R_{ms}	- ülekandeteenusega mitteseotud tulu.

Ülekandeteenuse sisend-väljundkordajad süsteemisisese võrgukasutuse puhul arvutatakse alljärgneva valemiga (metoodika punkt 5.6):

$$K_{intra}^{sisend} = \frac{R_{sisend}^{intra}}{R_{sisend}^{intra} + R_{väljund}^{intra}} \quad ja \quad K_{intra}^{väljund} = \frac{R_{väljund}^{intra}}{R_{sisend}^{intra} + R_{väljund}^{intra}},$$

kus:

K_{intra}^{sisend} ja $K_{intra}^{väljund}$ - tegurid, mis iseloomustavad sisendi tulude ja väljundi tulude suhet süsteemisisese võrgukasutuse tuludesse. Nende tegurite summa on 1.

Ülekandeteenuse sisend-väljundkordajad süsteemidevahelise võrgukasutuse puhul arvutatakse alljärgneva valemiga (metoodika punkt 5.6):

$$K_{cross}^{sisend} = \frac{R_{sisend}^{cross}}{R_{sisend}^{cross} + R_{väljund}^{cross}} \quad ja \quad K_{cross}^{väljund} = \frac{R_{väljund}^{cross}}{R_{sisend}^{cross} + R_{väljund}^{cross}}$$

kus:

K_{cross}^{sisend} ja $K_{cross}^{väljund}$ - tegurid, mis iseloomustavad sisendi tulude ja väljundi tulude suhet süsteemidevahelise võrgukasutuse tuludesse. Nende tegurite summa on 1.

Kogu süsteemi sisendi ja väljundi tulude jaotusse suhtarvud arvutatakse alljärgneva valemiga (metoodika punkt 5.6):

$$K_{sisend} = \frac{R_{sisend}^{intra} + R_{sisend}^{cross}}{R_{sisend}^{intra} + R_{väljund}^{intra} + R_{sisend}^{cross} + R_{väljund}^{cross}} \quad ja$$

$$K_{väljund} = \frac{R_{väljund}^{intra} + R_{väljund}^{cross}}{R_{sisend}^{intra} + R_{väljund}^{intra} + R_{sisend}^{cross} + R_{väljund}^{cross}}$$

Kordaja K väärtused näitavad, kuidas erinevad turuosaliselised panustavad ülekandeteenuse tuludesse (metoodika punkt 5.6).

Süsteemisisese võrgukasutuse ja süsteemidevahelise võrgukasutuse kulude jaotamise hindamisel tuuakse välja, mil määral esineb ristsubsideerimist süsteemisisese ja süsteemidevahelise võrgukasutuse puhul kavandatud lähtehinnaametodi alusel. Süsteemisisese võrgukasutuse ja süsteemidevahelise võrgukasutuse kulude jaotamise hindamisel lähtutakse Määruse 2017/460 artiklis 5 toodud regulatsioonist alljärgnevalt (metoodika punkt 5.5):

- a) arvutatakse süsteemisisest võrgukasutusest saadav ettenähtud tulu ülekandmise eest nii sisend- kui ka väljundpunktides jagatuna süsteemisisese võrgukasutuse asjaomase kulukäituri järgmiste valemitega:

$$Ratio_{cap}^{intra} = \frac{Revenue_{cap}^{intra}}{Driver_{cap}^{intra}}$$

kus:

$Driver_{cap}^{intra}$ - võimsuspõhine kulukäitur, millega kirjeldatakse süsteemisisest võrgukasutust ja mille leidmiseks arvutatakse kõikide süsteemisiseste sisend- ja väljundpunktide või punktide klatri summaarne päeva keskmine eeldatav lepinguline võimsus [MWh/päev];

- b) arvutatakse süsteemidevahelisest võrgukasutusest saadav tulu ülekandmise eest nii sisend- kui ka väljundpunktides jagatuna süsteemidevahelise võrgukasutuse asjaomase kulukäituri järgmiste valemitega:

$$Ratio_{cap}^{cross} = \frac{Revenue_{cap}^{cross}}{Driver_{cap}^{cross}}$$

kus:

$Driver_{cap}^{cross}$ - võimsuspõhine kulukäitur, millega kirjeldatakse süsteemidevahelist võrgukasutust ja mille leidmiseks arvutatakse kõikide süsteemidevaheliste sisend- ja väljundpunktide või punktide klatri summaarne päeva keskmine eeldatav lepinguline võimsus [MWh/päev];

- c) arvutatakse kulude jaotuse võrdlusindeks protsentides punktides a ja b sätestatud süsteemisisese suhtarvu ja süsteemidevahelise suhtarvu kaudu vastavalt järgmistele valemitele:

$$Comp_{cap} = \frac{2 \times |Ratio_{cap}^{intra} - Ratio_{cap}^{cross}|}{Ratio_{cap}^{intra} + Ratio_{cap}^{cross}} \times 100\%$$

Kui võrdlusindeks ($Comp_{cap}$) on suurem kui 10%, esitab riiklik reguleeriv asutus sellise tulemuse kohta põhjenduse otsuses.

5.1. Sihttulu kujunemine koos järelevalvetasuga

Elering on taotluses välja toonud, et tasuperioodi sihttuluks koos järelevalvetasuga¹⁴ arvestatakse Konkurentsiameti 01.09.2023 võrguteenuse hindade kooskõlastamise otsuses nr 7-3/2023-120 (edaspidi Konkurentsiameti otsus) põhjendatuks peetud sihttulu ja järelevalvetasu summa. Seetõttu on Konkurentsiamet koostanud tabeli 5, et näidata Konkurentsiameti otsuses ja ajakohastatud andmete alusel kujuneva sihttulu erinevust.

Tabel 5. Sihttulu Konkurentsiameti otsuse ja ajakohastatud andmete alusel¹⁵

		Konkurentsiameti otsus	Ajakohastatud andmed	Veergudes 1 ja 2 toodud näitajate erinevus (veerg 2 võrreldes veeruga 1)
	Ühik	1	2	3
Muutuvkulud	tuh €	4 687,21	3 929,84 ¹⁶	-16,2%
Tegevuskulud	tuh €	9 527,40	9 527,40	0,0%
Põhivara kulum	tuh €	7 338,95	8 560,55 ¹⁷	16,6%
Põhjendatud tulukus	tuh €	9 185,82	8 887,28 ¹⁸	-3,2%
Ülekandeteenusega seotud tulu	tuh €	30 739,39	30 905,08	0,5%
Ülekandeteenusega mitteseotud tulu	tuh €	0,00	0,00	0,0%
Sihttulu	tuh €	30 739,39	30 905,08	0,5%
Järelevalvetasu	tuh €	61,48	61,81	0,5%
Sihttulu koos järelevalvetasuga	tuh €	30 800,86	30 966,89	0,5%
<i>sh süsteemisisese võrgukasutuse võimsuspõhiste sisendhindade kaudu saadav tulu (süsteemisisene sisendtulu)</i>	<i>tuh €</i>	<i>2 592,13</i>	<i>/.../¹⁹</i>	<i>/.../</i>
<i>sh süsteemidevahelise võrgukasutuse võimsuspõhiste väljundhindade kaudu saadav tulu (süsteemidevaheline väljundtulu)</i>	<i>tuh €</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,0%</i>

¹⁴ Järelevalvetasu arvutatakse MGS § 1 lõikes 2¹ ning KonkS § 53¹ sätestatu järgi. Ettevõtja maksab järelevalvetasu KonkS-is sätestatud alustel ja korras (MGS § 1 lõige 2¹). Ettevõtjad, kelle teenuste hindasid ja tasusid kooskõlastab Konkurentsiamet, maksavad järelevalvetasu vastavalt iga võrgu- või tegevuspiirkonna kohta antud haldusaktis märgitud müügitulule vastavalt KonkS-i §-s 53² sätestatud järelevalvetasu määrale (KonkS § 53¹ lõige 4). Eelnimetatud ettevõtjaks loetakse muu hulgas võrguettevõtja MGS-i tähenduses, kellel on võrguteenuse hinna kooskõlastamise kohustus (KonkS § 53¹ lõige 5 punkt 3). KonkS § 53¹ lõikes 5 nimetatud rahastamiskohustusega ettevõtja järelevalvetasu määr on 0,2 protsenti talle antud haldusaktis märgitud müügitulust (KonkS § 53² lõige 1).

¹⁵ Tabel 5 on koostatud MS Exceli tabelites toodud andmete alusel, mis sisaldavad numbreid täpsemalt kui on konsultatsioonidokumendis kajastatud. Seetõttu võib kalkulaatoriga saadav tulemus vähesel määral erineda tabelis näidatud numbritest.

¹⁶ Ajakohastatud tulenevalt võrgu käitamisega seotud gaasi ja elektrienergia ostuhindade langusest.

¹⁷ Ajakohastatud tulenevalt Eleringi aastatel 2023–2025 tehtud ning aastateks 2026 ja 2027 prognoositud võrguteenuse osutamise seotud investeeringute arvesse võtmisest.

¹⁸ Ajakohastatud tulenevalt Eleringi aastatel 2023–2025 tehtud ning aastateks 2026 ja 2027 prognoositud võrguteenuse osutamise seotud investeeringute arvesse võtmisest.

¹⁹ Ärisaladus – ajavahemikus 01.04.2025 kuni 31.03.2026 tegelikult saadud tulu alusel tasuperioodiks prognoositud tulu.

		Konkurentsiameti otsus	Ajakohastatud andmed	Veergudes 1 ja 2 toodud näitajate erinevus (veerg 2 võrreldes veeruga 1)
	Ühik	1	2	3
<i>sh Paldiski ja Puiatu kompressorite käitamiseks vajaliku elektrienergia ostukulude kompensatsioon (kompressorite otsese muutuvkulu kompensatsioon), mis tasutakse Eleringile Soome ja Läti ülekandesüsteemihaldurite poolt süsteemihaldurite vaheliste transiidivoogude kompensatsiooni mehhanismi lepingu (ITC leping) alusel</i>	<i>tuh €</i>	3 113,59	2 864,71 ²⁰	-8,0%
<i>sh süsteemisisese võrgukasutuse võimsuspõhiste väljundhindade kaudu saadav tulu (süsteemisisene väljundtulu)</i>	<i>tuh €</i>	25 095,14	/.../	/.../

Tabelist 5 selgub, et Konkurentsiameti otsuses aktsepteeritud sihttulu ja järelevalvetasu kokku summas 30 800,86 tuhat € sisuliselt ei erine ajakohastatud andmetel arvutatud sihttulu ja järelevalvetasu summast (30 966,89 tuhat €).

Süsteemisisene sisendtulu kujuneb Eesti, Läti ja Soome ülekandesüsteemihaldurite Elering AS, AS "Conexus Baltic Grid" ja Gasum Oy vahel 14.02.2019 sõlmitud lepingu „*Agreement on the Implementation of Inter-transmission System Operator Compensation Mechanism (ITC Agreement)*“ (edaspidi ITC leping) alusel.

Süsteemidevahelist väljundtulu ei ole, kuna 2025. aasta 1. juunist ei ole Eestil ühtegi süsteemidevahelist ühenduspunkti. Märgitud kuupäevast eemaldati gaasi sisend-väljundsisüsteemist Narva ja Värskas sisend-/väljundpunktid ning Luhamaa muudeti transiidipunktiks tulenevalt Venemaa gaasi impordi keelust. Tehtud muudatused on kooskõlastatud Konkurentsiameti 30.05.2025 otsusega nr 7-29/2025-001.

Kompressorite otsese muutuvkulu kompensatsiooni aluseks on ITC leping. Kompressorid on peamiselt vajalikud naaberriikide (Soome ja Läti) piiriülese kaubanduse huvides (naaberriikidevaheliste gaasivoogude võimaldamiseks). Seepärast kompenseerivad Eleringile Paldiski ja Puiatu kompressorite käitamiseks vajaliku elektrienergia ostukulud naaberriikide ülekandesüsteemihaldurid (Gasum Oy – Soome süsteemihaldur ja AS "Conexus Baltic Grid" – Läti süsteemihaldur). See tähendab, et kõik eelmainitud kulud hüvitatakse Eleringile täismahus vastavalt tegelike kulude suurusele ning seetõttu ei lülitata mainitud kulusid ettevõtja võrguteenuse hindadesse.

Süsteemisisene väljundtulu saadakse koos järelevalvetasuga sihttulust süsteemisisese sisendtulust, süsteemidevahelise väljundtulust ning kompressorite otsese muutuvkulu kompensatsiooni lahutamisel.

5.2. Kulude jaotuse hindamine

Kulude jaotuse hindamisel tuuakse välja, mil määral esineb ristsubsideerimist süsteemisisese ja süsteemidevahelise võrgukasutuse puhul kavandatud lähtehinna meetodi alusel (määruse 2017/460 artikkel 5 lõige 2).

²⁰ Ajakohastatud tulenevalt elektrienergia ostuhinna langusest.

Eleringi süsteemisese võrgukasutuse ja süsteemidevahelise võrgukasutuse kulud (ilma kompressorite käitamiseks vajaliku elektrienergia ostukuludeta, mida ei lülitata ettevõtja võrguteenuse hindadesse) jaotuvad vastavalt tabelile 6.

Tabel 6. Süsteemisese ja süsteemidevahelise võrgukasutuse kulude jaotus (ilma kompressorite käitamiseks vajaliku elektrienergia ostukuludeta)

	Ühik	Tasuperiood
$Revenue_{cap}^{intra}$	tuh €	27 687,27
$Driver_{cap}^{intra}$	MWh/päev	147 365
$Ratio_{cap}^{intra}$	€/MWh/päev	187,88
$Revenue_{cap}^{cross}$	tuh €	0,00
$Driver_{cap}^{cross}$	MWh/päev	0,00
$Ratio_{cap}^{cross}$	€/MWh/päev	x ²¹
$Comp_{cap}$	%	x

Kui võimsuse võrdlusindeks ($Comp_{cap}$) on suurem kui 10%, esitab riiklik reguleeriv asutus selliste tulemuste kohta põhjenduse (määruse 2017/460 artikkel 5 lõige 6).

Tabelist 6 selgub, et prognoosi järgi saadakse tasuperioodil kogu tulu süsteemisest võrgukasutusest. Süsteemidevahelist võrgukasutust ei ole, kuna 2025. aasta 1. juunist ei ole Eestil ühtegi süsteemidevahelist ühenduspunkti. Märgitud kuupäevast eemaldati gaasi sisend-väljundisüsteemist Narva ja Värskas sisend-/väljundpunktid ning Luhamaa muudeti transiitpunktiks tulenevalt Venemaa gaasi impordi keelust. Tehtud muudatused on kooskõlastatud Konkurentsiameti 30.05.2025 otsusega nr 7-29/2025-001.

5.3. Tulude jaotuse hindamine

Riikliku reguleeriva asutuse (Konkurentsiamet) gaasi ülekande võrguteenuse hindade kooskõlastamise otsus peab sisaldama muu hulgas järgmist teavet (määruse 2017/460 artikli 27 lõike 4 ja artikli 26 lõike 1 koosmõju):

- võimsuse-kauba tulujaotus, mis tähendab tulujaotust võimsuspõhiste ülekandetasude tulu ja kaubapõhiste ülekandetasude tulu järgi;
- sisendi-väljundi tulujaotus, mis tähendab tulujaotust sisendpunktide võimsuspõhiste ülekandetasude tulu ja väljundpunktide võimsuspõhiste ülekandetasude tulu järgi;
- süsteemisene/süsteemidevaheline tulujaotus, mis tähendab tulujaotust süsteemisiseses võrgukasutuses nii sisend- kui ka väljundpunktides saadava tulu järgi ja süsteemidevahelises võrgukasutuses nii sisend- kui ka väljundpunktides saadava tulu järgi, arvatuna vastavalt artiklile 5.

Võimsuse-kauba tulujaotus – taotlusest selgub, et Elering ei rakenda tasuperioodil kaubapõhiseid tasusid. Kõik ülekandeteenusega seotud tulud saadakse võimsuspõhistest tasudest. Sellest lähtuvalt kujuneb Eleringi võimsuspõhistest tasudest tasuperioodil saadava ülekandeteenuste tulu osakaaluks 100%, mis on kooskõlas määruse 2017/460 artikli 4 lõikega 3 (ülekandeteenuse tulu kogutakse võimsusest sõltuvatest ülekandetasudest).

²¹ Tähistega „x“ kajastatud näitajaid ei ole võimalik arvutada, kuna süsteemidevahelist võrgukasutust ei ole.

Sisendi-väljundi tulujaotus – sisendpunktide ning väljundpunktide võimsuspõhiste ülekandetasude tulude osakaaludeks kujunevad vastavalt 9% [sisendpunktide võimsuspõhiste ülekandetasude tulu 2592,13 tuh € / (sisendpunktide võimsuspõhiste ülekandetasude tulu 2592,13 tuh € + väljundpunktide võimsuspõhiste ülekandetasude tulu 25 095,14 tuh €) × 100% = 9%] ja 91% [väljundpunktide võimsuspõhiste ülekandetasude tulu 25 095,14 tuh € / (sisendpunktide võimsuspõhiste ülekandetasude tulu 2592,13 tuh € + väljundpunktide võimsuspõhiste ülekandetasude tulu 25 095,14 tuh €) × 100% = 91%].

Sisendpunktide võimsuspõhiste ülekandetasude tulu väike osakaal on tingitud Soome, Eesti ja Läti regulaatorite ühisest otsusest rakendada süsteemi gaasi tarnimise eest sisendhinda, mis ei oleks oluliselt kõrgem Euroopa Liidu teistes riikides kasutatavatest sisendhindadest. Eelnevalt tulenevalt võeti aluseks võrdlusuuringu kohane Euroopa Liidu riikide (v.a Balti riigid ja Soome) aastase võimsustoote keskmine sisendhind, mida korrigeeriti statistilise ebatäpsusega (liidetud standardviga)²². Järelduse põhjendused on alljärgnevad:

- sisendlähtehind töötati välja nii, et võtta arvesse laiemat eesmärki ühineda Euroopa Liidu gaasi ühisturuga;
- annab tarnijatele hinnasignaali, mis tagab konkurentsikeskkonna kokkusobivuse ka pärast isoleeritud turu seisundi lõppemist;
- võimaldab kaubandussuhteid Mandri-Euroopa turuga *via forward swaps*;
- madal sisendlähtehind motiveerib kolmandaid isikuid osalema FinEstLat gaasiturul.

Euroopa Liidu aastase võimsustoote keskmine sisendhind oli 2018. aastal 128,44 €/MWh/päev aastas ja selle keskmise arvutuse standardviga oli 14,33 €/MWh/päev aastas. Selle põhjal saadi süsteemisiseses võrgukasutuse võimsuspõhiste sisendhindade lähtehinnaks 142,77 €/MWh/päev aastas, mis on endiselt kehtiv ka tasuperioodil.

Süsteemisisesene/süsteemidevaheline tulujaotus – süsteemisiseses ja süsteemidevahelises võrgukasutuses nii sisend- kui ka väljundpunktides saadavate tulude osakaaludeks kujunevad vastavalt 100% [süsteemisiseses võrgukasutuses nii sisend- kui ka väljundpunktides saadav tulu 27 687,27 tuh € / (süsteemisiseses võrgukasutuses nii sisend- kui ka väljundpunktides saadav tulu 27 687,27 tuh € + süsteemidevahelises võrgukasutuses nii sisend- kui ka väljundpunktides saadav tulu 0 tuh €) × 100% = 100%] ja 0% [süsteemidevahelises võrgukasutuses nii sisend- kui ka väljundpunktides saadav tulu 0 tuh € / (süsteemisiseses võrgukasutuses nii sisend- kui ka väljundpunktides saadav tulu 27 687,27 tuh € + süsteemidevahelises võrgukasutuses nii sisend- kui ka väljundpunktides saadav tulu 0 tuh €) × 100% = 0%].

Arvestades, et Eesti, Läti ja Soome tegutsevad alates 2020. aastast ühise turupiirkonnana (FinEstLat), kus riikidevahelised tariifid puuduvad, ning Venemaaga 2025. aasta 1. juunist süsteemidevahelisi ühenduspunkte ei ole (vt konsultatsioonidokumendi punkti 5.2), siis süsteemidevahelises võrgukasutuses sisend- ega väljundpunktides tulu ei teki.

6. VÕRGUTEENUSE HINNAD, KORDAJAD JA HOOAJATEGURID

Ülekandevõrgu hindade aluseks on määruse 2017/460 kohaselt lähtehind, mis on kindla võimsusega võimsustoote üheaastase kehtivusega hind, mida kohaldatakse sisend- ja väljundpunktis ning mille alusel kehtestatakse muud võimsuspõhised ülekandetasud

²² Lähtehinnaametodi kohaldamisel võib kohandusi teha kõikide sisend- ja väljundpunktide suhtes muu hulgas riikliku reguleeriva asutuse võrdlusuuringu kohaselt, kohandades lähtehindu teatavas sisend- või väljundpunktis niivõrd, et need vastavad konkurentsivõimeliste lähtehindade tasemele (määruse 2017/460 artikkel 6 lõige 4 punkt a).

(kvartali, kuu, päeva ja päevasisene ülekandetasud). Määruse 2017/460 artikkel 4 kohaselt kogutakse ülekandeteenuse tulu võimsusest sõltuvatest ülekandetasudest, erandkorras võib riikliku reguleeriva asutuse heakskiidul koguda osa ülekandeteenuste tulust kaubapõhiste ülekandetasudena (metoodika punkt 3).

MGS § 23 lõikest 4 ning määrusest 2017/460 tulenevalt rakendatakse Eestis hinnalaega reguleerimiskorda (*price cap regime*), milles ülekandesüsteemihalduri sihttulu ja eeldatavate kasutatavate võimsuste/voogude koguste alusel arvutatakse ülekandevõrgu võrguteenuste hinnad (metoodika punktid 1 ja 3).

Lähtehinnad (T) kujunevad alljärgnevate valemite alusel²³ (metoodika punkt 5.7):

$$T_{sisend-cap}^{intra} = \frac{R_{sisend-cap}^{intra}}{CAP_{sisend}^{intra}} \left[\frac{\text{€}}{MWh} /aastas \right]$$

$$T_{väljund-cap}^{intra} = \frac{R_{väljund-cap}^{intra}}{CAP_{väljund}^{intra}} \left[\frac{\text{€}}{MWh} /aastas \right]$$

$$T_{sisend-cap}^{cross} = \frac{R_{sisend-cap}^{cross}}{CAP_{sisend}^{cross}} \left[\frac{\text{€}}{MWh} /aastas \right]$$

$$T_{väljund-cap}^{cross} = \frac{R_{väljund-cap}^{cross}}{CAP_{väljund}^{cross}} \left[\frac{\text{€}}{MWh} /aastas \right]$$

kus:

- CAP_{sisend}^{intra} - süsteemisisese võrgukasutuse eeldatav lepinguline võimsus teatavas sisendpunktis või sisendpunktide klastris;
- $CAP_{väljund}^{intra}$ - süsteemisisese võrgukasutuse eeldatav lepinguline võimsus teatavas väljundpunktis või väljundpunktide klastris;
- CAP_{sisend}^{cross} - süsteemidevahelise võrgukasutuse eeldatav lepinguline võimsus teatavas sisendpunktis või sisendpunktide klastris;
- $CAP_{väljund}^{cross}$ - süsteemidevahelise võrgukasutuse eeldatav lepinguline võimsus teatavas väljundpunktis või väljundpunktide klastris.

Aastase võimsustoote baashind võrdub lähtehinnaga. Aastast erineva ajavahemiku võimsustoodete baashinna arvutamine toimub alljärgneva valemiga (metoodika punkt 5.8):

$$RP_y^x = \frac{T_y^x}{DY} \times D \times M \times H \quad [€/MWh/periodis],$$

kus:

- RP_y^x - teenuse (süsteemisisene või süsteemidevaheline (x) ning sisendteenus ja väljundteenus (y)) baashind perioodil (kvartal, kuu, päev).
Aastase võimsustoote baashind võrdub lähtehinnaga;

²³ Kuna Elering ei soovi rakendada kaubapõhiseid ülekandetasusid, siis kaubapõhiste lähtehindade kujunemise valemid ei ole konsultatsioonidokumendis ära toodud.

- T_y^x - teenuse (süsteemisisene või süsteemidevaheline (x) ning sisendteenus ja väljundteenus (y)) lähtehind;
- DY - päevade arv aastas (tavapäraselt 365, v.a liigaasta kui 366);
- D - perioodi (kvartal, kuu, päev) kestus gaasipäevades;
- M - võimsustootete kordaja. Kvartali ja kuu standardvõimsustootete korral ei tohi kordaja olla väiksem kui 1 ega suurem kui 1,5. Päeva standardvõimsustootete korral ei tohi kordaja olla väiksem kui 1 ega suurem kui 3;
- H - hooajategur. Hooajategurite arvutus toimub määruse 2017/460 artikkel 15 põhimõtete järgi.

Sihttulu kontrollimisel peab metoodika punktis 5.3 määratletud sihttulu vastama alljärgneva valemi alusel saadud sihttulule (metoodika punkt 5.9):

$$R_S = Revenue_{cap}^{intra} + Revenue_{cap}^{cross} + R_{ms} = T_{sisend-cap}^{intra} \times CAP_{sisend}^{intra} + T_{väljund-cap}^{intra} \times CAP_{väljund}^{intra} + T_{sisend-cap}^{cross} \times CAP_{sisend}^{cross} + T_{väljund-cap}^{cross} \times CAP_{väljund}^{cross} + R_{ms}$$

Kordaja on tegur, mille abil arvutatakse lähtehinna alusel aastast erineva kestusega standardvõimsustootete baashind (määruse 2017/460 artikkel 3 punkt 16). Kordajad peavad jääma järgmisesse vahemikku (määruse 2017/460 artikkel 13 lõige 1):

- kvartali ja kuu standardvõimsustootete korral ei tohi vastav kordaja olla väiksem kui 1 ega suurem kui 1,5;
- päeva ja kuu standardvõimsustootete korral ei tohi vastav kordaja olla väiksem kui 1 ega suurem kui 3. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võivad vastavad kordajad olla väiksemad kui 1, kuid suuremad kui 0, või suuremad kui 3.

Hooajategur on tegur, mis väljendab nõudluse muutumist aasta jooksul ja mida võib kasutada koos asjakohase kordajaga (määruse 2017/460 artikkel 3 punkt 21). Hooajategurite kasutamise korral peab asjaomase standardvõimsustootete korral kasutatava kordaja ja hooajateguri korrutistest arvutatud gaasiaasta keskmine olema samas vahemikus kui lõikes 1 osutatud vastavate kordajate vahemik (määruse 2017/460 artikkel 13 lõige 2).

Eleringi võrguteenuse hinnad, kordajad ning hooajategurid

Elering soovib kooskõlastada süsteemisisese võrgukasutuse võimsuspõhiseks väljundhinnaks lähtehinna **170,29 €/MWh/päev aastas**. Märgitud hind saadakse tasuperioodiks prognoositud süsteemisisese väljundtulu summas 25 095,14 tuh € jagamisel tasuperioodiks arvestatud võrgukasutusvõimsusega 147 365 MWh/päev aastas (25 095,14 tuh € / 147 365 MWh/päev aastas $\times 1000 = 170,29 \text{ €/MWh/päev aastas}$).

Võrguteenuse teisi hindu ja kordajaid ei muudeta ning hooajategurite kasutamist jätkuvalt ei soovita. Süsteemisisese võrgukasutuse võimsuspõhiste sisendhindade lähtehinnaks jääb **142,77 €/MWh/päev aastas**, mis vastab Soomes, Eestis ja Lätis ühiselt rakendatud lähtehinnale.

Võimsustootete kordajate kasutamise osas on Eesti, Läti ja Soome ülekandesüsteemihaldurid kokku leppinud, et Eestis, Lätis ja Soomes kasutatakse tabelis 7 toodud võimsustootete kordajaid.

Tabel 7. Eesti, Läti ja Soome ülekandesüsteemihaldurite vahel kokku lepitud võimsustoodete kordajad

Võimsustoodete	Võimsustootete kordaja
Aastane	1
Kvartaalne	1,1
Kuine	1,25
Päevane	1,5
Päevasisene	1,7

Võimsustoodete kordajad on välja töötatud selliselt, et need annaksid võimalikult õiglase ja tasakaalustatud kulude jaotuse erinevate võrgukasutajate vahel, s.t ühtlase tarbimisprofiiliga ning ebaühtlase tarbimisprofiiliga võrgukasutajate vahel. Võimsustoodete kordajate eesmärgiks on anda kulupõhiseid signaale motiveerides ühtlast tarbimist ning võimsuse pikaajalist broneerimist, mis vastab täpsemalt ülekandevõrgu tegelikele kuludele. Võimsustoodete kordajad omavad mõju süsteemihaldurite poolsele gaasisüsteemi operatiivplaneerimisele ning on abiks süsteemihaldurite jaoks paremini prognoositava operatiivkeskkonna tekkimisele, mis oli eriti vajalik ühtse gaasituru piirkonna käivitamisel.

Määruse 2017/460 artikli 13 lõike 1 järgi ei tohi kvartali ja kuu standardvõimsustoodete korral vastav kordaja olla väiksem kui 1 ega suurem kui 1,5 ning päeva ja kuu standardvõimsustoodete korral ei tohi vastav kordaja olla väiksem kui 1 ega suurem kui 3. Seega eelnevast selgub, et Eleringi võimsustoodete kordajad on kooskõlas määruse 2017/460 artikli 13 lõikega 1.

Hooajategurite kasutamist süsteemihaldurid ette ei näe (hooajateguri väärtus on 1).

7. KOOSKÕLASTATAVATE ÜLEKANDETASUDE ERINEVUS VÕRRELDES KEHTIVATE NING JÄRGNEVATEKS TASUPERIOODIDEKS PROGNOOSITUD ÜLEKANDETASUDEGA

Riikliku reguleeriva asutuse (Konkurentsiamet) gaasi ülekande võrguteenuse hindade kooskõlastamise otsus peab sisaldama muu hulgas järgmist teavet (määruse 2017/460 artikli 27 lõike 4 ja artikli 26 lõike 1 koosmõju):

- ühesuguste ülekandeteenuste suhtes kohaldatavate ülekandetasude erinevus jooksva tasuperioodil ja tasuperioodil, mille kohta teave on avaldatud;
- ühesuguste ülekandeteenuste suhtes kohaldatavate ülekandetasude hinnanguline erinevus tasuperioodil, mille kohta teave on avaldatud, ja igal tasuperioodil ülejäänud osal reguleerimisperioodist.
- vähemalt lihtsustatud tasu kujundamise mudel, mida korrapäraselt ajakohastatakse, koos kasutamishendiga, mille järgi võrgukasutajad saaksid arvutada jooksva tasuperioodil kohaldatavaid ülekandetasusid ja hinnata ülekandetasude muutumist pärast sellise tasuperioodi lõppemist.

Ühesuguste ülekandeteenuste suhtes kohaldatavate ülekandetasude erinevus jooksva tasuperioodil ja tasuperioodil, mille kohta teave on avaldatud, on toodud alljärgnevates tabelites 8, 8a ja 8b.

Tabel 8. Süsteemisisese võrgukasutuse võimsuspõhiste sisendhindade erinevus jooksva tasuperioodil ja tasuperioodil, mille kohta teave on avaldatud

	Süsteemisisene võrgukasutus		
	Võimsuspõhine sisendhind jooksva tasuperioodil, €/MWh/päev perioodis	Võimsuspõhine sisendhind tasuperioodil, mille kohta teave on avaldatud, €/MWh/päev perioodis	Võimsuspõhise sisendhinna muutus
Lähtehind	142,77	142,77	0,0%
Aastane baashind	142,77	142,77	0,0%
kvartal (okt-dets)	39,58	39,58	0,0%
kvartal (jaan-märts)	38,72	38,72	0,0%
kvartal (aprill-juuni)	39,15	39,15	0,0%
kvartal (juuli-sept)	39,58	39,58	0,0%
Oktoober	15,16	15,16	0,0%
November	14,67	14,67	0,0%
Detsember	15,16	15,16	0,0%
Jaanuar	15,16	15,16	0,0%
Veebruar	13,69	13,69	0,0%
Märts	15,16	15,16	0,0%
Aprill	14,67	14,67	0,0%
Mai	15,16	15,16	0,0%
Juuni	14,67	14,67	0,0%
Juuli	15,16	15,16	0,0%
August	15,16	15,16	0,0%
September	14,67	14,67	0,0%
Päev	0,59	0,59	0,0%
Päevasisene	0,66	0,66	0,0%

Tabel 8a. Süsteemisisese võrgukasutuse võimsuspõhiste väljundhindade erinevus jooksva tasuperioodil ja tasuperioodil, mille kohta teave on avaldatud

	Süsteemisisene võrgukasutus		
	Võimsuspõhine väljundhind jooksva tasuperioodil, €/MWh/päev perioodis	Võimsuspõhine väljundhind tasuperioodil, mille kohta teave on avaldatud, €/MWh/päev perioodis	Võimsuspõhise väljundhinna muutus
Lähtehind	2 766,87	170,29	-93,8%
Aastane baashind	Ei rakendata	170,29	x
kvartal (okt-dets)	Ei rakendata	Ei rakendata	x
kvartal (jaan-märts)	Ei rakendata	Ei rakendata	x
kvartal (aprill-juuni)	Ei rakendata	Ei rakendata	x
kvartal (juuli-sept)	Ei rakendata	Ei rakendata	x
Oktoober	Ei rakendata	Ei rakendata	x
November	Ei rakendata	Ei rakendata	x
Detsember	Ei rakendata	Ei rakendata	x
Jaanuar	Ei rakendata	Ei rakendata	x
Veebruar	Ei rakendata	Ei rakendata	x
Märts	Ei rakendata	Ei rakendata	x
Aprill	Ei rakendata	Ei rakendata	x
Mai	Ei rakendata	Ei rakendata	x
Juuni	Ei rakendata	Ei rakendata	x
Juuli	Ei rakendata	Ei rakendata	x
August	Ei rakendata	Ei rakendata	x
September	Ei rakendata	Ei rakendata	x
Päev	7,56	Ei rakendata	x
Päevasisene	7,56	Ei rakendata	x

Tabel 8b. Süsteemidevahelise võrgukasutuse võimsuspõhiste sisend- ja väljundhindade erinevus jooksva tasuperioodil ja tasuperioodil, mille kohta teave on avaldatud

	Süsteemidevaheline võrgukasutus		
	Võimsuspõhine sisend- ja väljundhind jooksva tasuperioodil, €/MWh/päev perioodis	Võimsuspõhine sisend- ja väljundhind tasuperioodil, mille kohta teave on avaldatud, €/MWh/päev perioodis	Võimsuspõhise sisend- ja väljundhinna muutus
Lähtehind	142,77	142,77	0,0%
Aastane baashind	142,77	142,77	0,0%
kvartal (okt-dets)	39,58	39,58	0,0%
kvartal (jaan-märts)	38,72	38,72	0,0%
kvartal (aprill-juuni)	39,15	39,15	0,0%
kvartal (juuli-sept)	39,58	39,58	0,0%
Oktoober	15,16	15,16	0,0%
November	14,67	14,67	0,0%
Detsember	15,16	15,16	0,0%
Jaanuar	15,16	15,16	0,0%
Veebruar	13,69	13,69	0,0%
Märts	15,16	15,16	0,0%
Aprill	14,67	14,67	0,0%
Mai	15,16	15,16	0,0%
Juuni	14,67	14,67	0,0%
Juuli	15,16	15,16	0,0%
August	15,16	15,16	0,0%
September	14,67	14,67	0,0%
Päev	0,59	0,59	0,0%
Päevasisene	0,66	0,66	0,0%

Tasuperioodil, mille kohta teave on avaldatud, ja igal tasuperioodil ülejäänud osal reguleerimisperioodist ühesuguste ülekandeteenuste suhtes kohaldatavate ülekandetasude hinnangulised erinevused ning lihtsustatud tasu kujundamise mudel on toodud konsultatsioonidokumendi lisas 2.

8. KONSULTEERIMISNÕUDED

Riikliku reguleeriva asutuse otsuse kohaselt korraldab kas riiklik reguleeriv asutus või ülekandesüsteemihaldur ühe või mitu lähtehinna meetodi²⁴ alast konsulteerimist vastavalt artiklile 26 (määruse 2017/460 artikli 26 lõike 1 ja artikli 27 lõike 5 koosmõju). Pärast artikli 26 kohase lõpliku konsulteerimise alustamist ja enne artikli 27 lõikes 4 osutatud otsust edastab riikliku reguleeriva asutuse otsuse kohaselt kas riiklik reguleeriv asutus või ülekandesüsteemihaldur koostööametile (ACER)²⁵ konsultatsioonidokumendi (määruse 2017/460 artikkel 27 lõige 1). Kahe kuu jooksul pärast artikli 27 lõikes 1 osutatud konsulteerimise lõppemist avaldab koostööamet inglise keeles artikli 27 lõike 2 kohase analüüsi järeldused ning saadab need kas riiklikule reguleerivale asutusele või ülekandesüsteemihaldurile, sõltuvalt sellest, kes avaldas konsultatsioonidokumendi, ja komisjonile (määruse 2017/460 artikkel 27 lõige 3).

Seetõttu edastab Konkurentsiamet konsultatsioonidokumendi ka ACER-ile konsulteerimiseks.

²⁴ Lähtehinna meetod on meetod lähtehinna määramiseks ülekandeteenuse müügitulu selle osa alusel, mis peab laekuma võimsuspõhistest ülekandetasudest (määruse 2017/460 artikkel 3 punkt 2).

²⁵ Agency for the Cooperation of Energy Regulators

9. KOKKUVÕTE

Võrguteenuste hinnad tuleb kujundada selliselt, et oleks tagatud (MGS § 23 lõige 3):

- 1) vajalike tegevuskulude katmine;
- 2) investeeringud varustuskindluse tagamise ning tegevus- ja arenduskohustuse täitmiseks;
- 2¹) investeeringud elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamiseks;
- 3) keskkonnanõuete täitmine;
- 4) kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmine;
- 5) põhjendatud tulukus ettevõtja investeeritud kapitalilt;
- 6) võrguteenuse hind peab katma võrguteenuse osutamisel kasutatud gaasi ostmise põhjendatud kulud.

Hinda lülitatavad kulud peavad olema põhjendatud, lähtuma kuluefektiivsusest ning võimaldama ettevõtjale seadusega sätestatud ülesannete täitmise (MGS § 23² lõige 3).

Riikliku reguleeriva asutuse (Konkurentsiamet) otsus peab sisaldama järgmist teavet (määruse 2017/460 artikli 27 lõike 4 ja artikli 26 lõike 1 koosmõju):

- a) kavandatud lähtehinna meetodi kirjeldus ning järgmised andmed:
  - i) artikli 30 lõike 1 punktis a sätestatud esialgne teave, sealhulgas:
    - 1) süsteemi tehniliste omadustega seotud näitajate selgitus;
    - 2) teave selliste näitajate asjaomaste väärtuste kohta ja tehtud eeldused;
  - ii) võimsuspõhiste ülekandetasude artikli 9 kohased kavandatud kohandused;
  - iii) konsulteerimiseks esitatavad esialgsed lähtehinnad;
  - iv) artiklis 5 sätestatud kulude jaotuse hindamise tulemused ja üksikasjalikud komponendid;
  - v) kavandatud lähtehinna meetodi hinnang vastavalt artiklile 7;
  - vi) kui kavandatud lähtehinna meetod erineb artiklis 8 kirjeldatud meetodist, siis kõnealuste meetodite võrdlus koos alapunktis iii nimetatud teabega;
- b) artikli 30 lõike 1 punkti b alapunktides i, iv ja v sätestatud esialgne teave;
- c) järgmine teave ülekandetasude ja ülekandega mitteseotud tasude kohta:
  - i) kui on kavandatud artikli 4 lõikes 3 osutatud kaubapõhised ülekandetasud:
    - 1) nende kehtestamise viis;
    - 2) milline osa lubatud või sihttasust eeldatavasti selliste tasudega kaetakse;
    - 3) esialgsed kaubapõhised ülekandetasud;
  - ii) kui on kavandatud ülekandega mitteseotud teenused võrgukasutajatele:
    - 1) ülekandega mitteseotud teenuse tasu meetoodika;
    - 2) milline osa lubatud või sihttasust eeldatavasti selliste tasudega kaetakse;
    - 3) viis, kuidas ülekandega mitteseotud teenuste tulu kohandatakse vastavalt artikli 17 lõikele 3;
    - 4) võrgukasutajatele osutatavate ülekandega mitteseotud teenuste esialgsed tasud;
- d) artikli 30 lõikes 2 sätestatud esialgne teave;

- e) kui artikli 24 punkti b kohast fikseeritud makstava hinna pakkumist kaalutakse hinnalaega reguleerimiskorra tingimustes olemasoleva võimsuse jaoks:
  - i) kavandatud indeks;
  - ii) kavandatud arvutus ja viis, kuidas kasutada riskitasust saadavat tulu;
  - iii) millis(t)e ühenduspunkti(de) korral sellist mudelit kavandatakse;
  - iv) võimsuse pakkumise toiming ühenduspunktis, mille jaoks pakutakse artikli 24 kohaselt fikseeritud hinda ja muutuvat hinda.

Konsultatsioonidokumendis on eelmärgitut käsitatud järgmiselt:

- a) kavandatud lähtehinna meetodi kirjeldus (punkt 4.1);
- b) artikli 30 lõike 1 punktis a sätestatud esialgne teave (punktid 4.3, 4.4 ja 4.5);
- c) võimsuspõhiste ülekandetasude artikli 9 kohased kavandatud kohandused puuduvad, sest Elering ei kohanda ülekandetasusid;
- d) konsulteerimiseks esitatavad esialgsed lähtehinnad (punkt 6, lk 24);
- e) artiklis 5 sätestatud kulude jaotuse hindamise tulemused ja üksikasjalikud komponendid (punkt 5.2);
- f) kavandatud lähtehinna meetodi hinnang vastavalt artiklile 7 (punkt 4.1);
- g) kui kavandatud lähtehinna meetod erineb artiklis 8 kirjeldatud meetodist, siis kõnealuste meetodite võrdlus koos alapunktis iii nimetatud teabega (punkt 4.2);
- h) artikli 30 lõike 1 punkti b alapunktides i, iv ja v sätestatud esialgne teave (punktid 5.1 ja 5.3);
- i) teave kaubapõhiste ülekandetasude kohta ei ole kohaldatav, sest Elering ei rakenda nimetatud ülekandetasusid;
- j) teave ülekandega mitteseotud teenuste kohta ei ole kohaldatav, sest Elering ei kavanda ülekandega mitteseotud teenuseid võrgukasutajatele;
- k) artikli 30 lõikes 2 sätestatud esialgne teave (punkt 7 ja lisa 2);
- l) teave selle kohta, kui artikli 24 punkti b kohast fikseeritud makstava hinna pakkumist kaalutakse hinnalaega reguleerimiskorra tingimustes olemasoleva võimsuse jaoks, ei ole kohaldatav, sest Elering ei kaalu fikseeritud makstava hinna pakkumist hinnalaega reguleerimiskorra tingimustes olemasoleva võimsuse jaoks.